

AŇOJ!

ŽILINA

LEVOČA

BAŇSKÁ ŠTIAVNICA

TOPOĽČANKY

BREZOVÁ POD BRANAMI

PEZINOK

BRATISLAVA

Ledenbrief van de

Vereniging Vrienden

Nederland - Tsjechië & Slowakije

Nr. 105 F e b r u a r i 1 9 9 5

COLOFON

Bestuur:

A. Hoogstad voorzitter
Antoniuslaan 33, 3341 GA Hendrik Ido Ambacht
Tel. 01858-12603

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer secretaris
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag
Tel. 070-3258679

J.M. van Gastel penningmeester
Postgiro rek.nr. 379543 t.n.v.
Ver. Vrienden Nederland-Tsjechie & Slowakije te Rijswijk
Tel. 070-3901190

A. den Boogert adj. secr./penn.
C. Oostveen
G.P.A. Schöpping
Mevr. H. Sugito
J. Vrijhof
Mevr. M. v.d. Wijngaard

Redactie Ledenbrief:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer tel. 070-3258679
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

Mevr. H. Sugito
Joh. Sugito
J.F.E. Wallin
J. Vrijhof

Ledenadministratie:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

GTSN (Genootschap voor Tsjechische en Slowaakse Muziek):

Hans Wallin (voorzitter) tel. 070-3278706
Prins Bernhardlaan 21, 2264 CA Leidschendam

Wim Brandse
Jacques de Coo

Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio tel. 020-6791423
Rotterdam: A. den Boogert tel. 010-4205581
Den Haag: L.M.A. Marcus tel. 070-3683918

V.N.T.S.-FiJndienst:

K.L. Thio tel. 020-6791423
Van Baerlestraat 59, 1071 AR Amsterdam

Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel tel. 070-3901190

Info Reisdienst:

A. Hoogstad tel. 01858-12603

Nieuwe leden:

13/1 Fam. G.E. Gijbels, Zoetermeer
13/1 Fam. B. Kulahe, Den Haag
13/1 Fam. W.H. Bouman, Dordrecht
27/1 Fam. W.F. Smits, Eindhoven
27/1 Fam. J.J. Duivenvoorden,
Den Haag

PRANEDA b.v.

Nijmegen - Nederland

IMPORT - EXPORT

Microweg 11 Tel.: 080-723525
6545 CL NIJMEGEN Fax: 080-723535

ČESKÝ KRUMLOV

Nieuw pension/restaurant in Zuid Bohemen
2/4/6 persoons kamers en appartementen
met logies, ontbijt, douche en WC.

Tweepersoonskamers v.a. f. 50 per dag

Informatie en folder: 055-664 362

Na Praag de mooiste stad met 300 beschermde monuminten. Mooie omgeving. Goed en nog goedkoop, ook in het vakantieseizoen.

VAN DE VOORZITTER

De redactie van 'Ahoj' - een mooie en treffende naam voor onze ledenbrief, maar ik moet er nog aan wennen - informeerde mij dat er in dit nummer nogal wat kopij ingezonden is over Slowakije. Ik dacht er goed aan te doen in deze rubriek aan dat mooie land enige regels te wijden. Misschien kan het een stimulans zijn, wanneer u vakantieplannen maakt, Slowakije in uw overwegingen te betrekken.

Enkele weken geleden had ik een uitnodiging aangenomen om aan de Economische School in Eindhoven een voordracht te houden over de achtergronden van de Tsjechische en Slowaakse cultuur. Een groep studenten die van plan zijn daar stage te gaan lopen zouden mijn toehoorders zijn. Het streven om op die manier kennis uit te wisselen is de ondersteuning waard. Er zijn nogal was afgestudeerden, die in ons land moeilijk een arbeidsplaats kunnen vinden. De kennis die zij verworven hebben kan uitgewisseld worden met ervaring die zij daar op zullen doen.

Wanneer je over achtergronden van cultuur moet spreken kom je al gauw bij de geschiedenis terecht. Ik raakte geboeid door de Slowaakse geschiedenis.

Het Slowaakse grondgebied is al heel lang door de mens bewoond. In het Nationaal Museum in Bratislava staat een beeldje van de Moravische Venus. Men dateert het 22.800 jaar voor onze jaartelling. Er zijn in de bodem bastions en muren aangetroffen uit het Stenen Tijdperk, 700 - 500 v. Chr. Invloeden zijn er aan te wijzen uit de Griekse beschaving en ook van de Etrusken. Het Slowaakse gebied lag eeuwen lang aan de grens van het Romeinse Rijk, had daardoor het voorrecht veel militairen te herbergen. Of dat zo'n voorrecht is zou ook later wel blijken toen ten tijde van de Turkse dreiging veel garnizoenen op Slowaakse bodem lagen. Wat is erger, zo merkt een schrijver op, door een vreemde macht overheerst te worden of "eigen" soldaten in de steden te hebben om die overheersing tegen te gaan? Zij zijn vaak even bedreigend voor de veiligheid van de bevolking.

Om het kort en bondig te zeggen: Slowakije heeft meer dan 1000 jaar de tol betaald voor zijn ligging op de grens van de politieke grootmachten. Het spreekt dan ook vanzelf dat er dan minder mogelijkheden zijn om aan de ontwikkeling van de bevolking veel aandacht te schenken. Toch leert de historie ook dat er onder politieke druk vaak verrassende prestaties geleverd worden. Scheppingen van de menselijke geest hebben er de eeuwen doorstaan.

Omstreeks 800 ontwikkelt uit het prinsdom Nitra het Groot Moravische Rijk, dat ook Bohemen en Zuid Polen omvat. Het is een tijdperk, waarin de ambachten bloeien, het Rijk onderhoudt een wijdvertakt net van handelsbetrekkingen, het is evenwaardig aan het Frankische Rijk, waarmee het in conflict geraakt. De Christianisering als gevolg daarvan betekent tegelijkertijd verlies van eigen identiteit en waarden. Het zelfbewustzijn van de Slowaken is gevormd door het Groot Moravische Rijk, waarvan Nitra het centrum vormde.

Na het jaar 1000 kwam een nomadenvolk de Donau-laagvlakte bewonen, afkomstig uit Siberië, de Oegiriërs. Zij bereidden de weg voor Mongoolse stammen, die een spoor van verwoesting en plundering achterlieten. Die Oegiriërs leerden overigens van de aanwezige bevolking, de Slowaken, de ambachten en ook de landbouw en niet te vergeten de mijnbouw. De veertiende eeuw was de Gouden Eeuw van het Slowaakse volk. Het altaar van Levoca is uit die tijd.

Maar de Hongaren gingen toch het toneel in de Donauvlakte beheersen. Een bufferstaat tegen de Turkse aanranding. Het Slowaakse gebied kwam onder Hongaarse overheersing. Zelfs vormden Slowakije en Kroatie lange tijd het enige gebied waar de Hongaren de scepter zwaaiden en was Bratislava de hoofdstad van Hongarije. Slowakije werd weer frontgebied, waar garnizoenen lagen onder bevel van Hongaarse edelen. Die adel werd later, toen na de slag bij Mohacs in 1526 de Turkse druk afnam, in onderlinge strijd gewik-

keld. Onderliggende edellieden wilden nogal eens, om hun positie te verbeteren, de kant van de Turkse vijand kiezen.

Het behoeft geen betoog dat de Slowaakse bevolking onder die niet aflatende strijd zeer geleden heeft. Het langdurig terroriseren van een bevolking door vreemden drukt een stempel op het karakter en maakt tegenkracht los, die heden ten dage nog aanwijsbaar zijn.

In de moderne geschiedenis, in de 19de eeuw, komt er een enorme emigratie op gang, een gevolg van armoede en wanhoop.

Ik ben me ervan bewust, dat deze geschiedenis in vogelvlucht aan veel aspecten van de Slowaakse historie geen recht doet. Maar wellicht verklaart zij wel het verschijnsel, dat wij in deze tijd waarnemen, het Slowaakse nationalisme.

Arie Hoogstad.

VAN HET BESTUUR

De omslag van de vorige 'Ahoj' kondigde het al aan: onze jaarlijkse algemene ledenvergadering. Zaterdag 25 maart zijn alle leden en donateurs van harte welkom in Motel Breukelen te Breukelen.

Al enige jaren maken wij gebruik van dit v.d. Valk-motel mede omdat het zo goed bereikbaar is. De trein stopt er voor de deur en de afslag van de snelweg Utrecht/Amsterdam eveneens.

Om 10 uur is de zaal open en staat de koffie klaar. We vergaderen van 10.30 u. tot uiterlijk 13.00 uur, onderbroken door een pauze voor nog een kopje koffie.

Van 13.00 u. tot 14.00 u. gaan we gezamenlijk lunchen. Hiervoor vragen we een eigen bijdrage van f 10,--. Achterin dit blad drukken we een strookje af waarmee u zich kunt opgeven voor vergadering en lunch. U mag (om het blad niet te beschadigen) zich ook op een andere manier melden, schriftelijk of telefonisch.

Het middagprogramma houden we een beetje vaag maar zeker is dat de cimbaal-groep van Zora Svobodová ons zal bezighouden en amuseren.

Om 17.00 u. moeten we elkaar gedag zeggen want dan zit het er weer op.

We verheugen ons erop u weer te begroeten en met elkaar deze dag te beleven. U komt toch ook ?!

Hennie v.d. Burg.

Ledenbestand

Op 1 januari 1994 telde de vereniging		655 leden
Reglementair per 1/1/'95 opgezegd	34	
Geroyeerd wegens wanbetaling (26/3/'94)	44	
		78 leden
		577
In 1994 meldden zich 95 nieuwe leden aan		95
		672 leden

De V.N.T.S. telde per 1-1-'95 672 leden, t.w. 418 leden en 254 gezinsleden.

Per 1-1-'94 telden we 30 donateurs.

Reglementair per 1-1-'95 opgezegd: 1; Geroyeerd wegens wanbetaling (26/3/94): 1.

Gedurende 1994 meldden zich 10 nieuwe donateurs aan zodat per 1 januari 1995 38 donateurs onze vereniging steunen.

H.G.B.

Cok Oostveen verzamelt voor de V.N.T.S. allerlei informatie op het gebied van reizen, vervoer, vakantiewoningen e.d. Een en ander staat ter beschikking van V.N.T.S.-leden. Hebt u op dit gebied nuttige informatie voor de V.N.T.S., laat het Cok dan weten. Zijn adres is: Mesdagstraat 23-I, 1073 HJ Amsterdam. Tel. 020-6628546.

VAN DE REDACTIE

De voorpagina van deze 'Ahoj' (wat heeft Johannes dat toch mooi gemaakt!) is gesierd met stadswapens van steden in Slowakije. Tot onze vreugde is er veel kopij over Slowakije in dit nummer.

Speciale aandacht vragen wij voor de rubriek "Evenementen" waarin twee infomarkten worden aangekondigd. Eigenlijk had dit artikel al in januari geplaatst moeten worden maar op (nog steeds) onverklaarbare wijze is deze kopij zoek geraakt. Wij hopen dan ook dat we toch nog op tijd zijn; veel hangt van de drukker af (die zetten we onder druk).

Ook deze 'Ahoj' is weer te dik, we hebben moeten snoeien en zelfs enkele stukken kopij in de map gehouden (o.a. van Hans Wallin) voor het volgende nummer.

Voor de leergierigen onder ons is er nog een aantrekkelijk nieuwtje. Elders in deze 'Ahoj' een nieuwe advertentie van Praktischoling maar dat is nog niet alles. Praktischoling levert taalcursussen o.a. Tsjechisch en Slowaaks. Tsjechisch vanuit Nederlands en Slowaaks vanuit de Engelse taal. De cursus kost f 360,-, bij betaling ineens of in twee termijnen krijgt men f 30,- korting maar V.N.T.S.- leden krijgen nog eens f 30,- extra korting.

Gedurende 2 jaar kunt u bovendien een beroep doen op de telefonische helpdesk. Bent u na 14 dagen niet tevreden dan krijgt u uw geld terug. U kunt gratis en vrijblijvend nadere informatie vragen, zie daarvoor de advertentie.

Inwoners van Purmerend en omgeving kunnen natuurlijk privélessen krijgen bij ons lid de heer Van Rooy; hij adverteert regelmatig in dit blad.

Een vol blad, veel leesplezier!

H.G.B.

Tsjechisch

OF EEN VAN DE
108 ANDERE TALEN

Praktischoling

Praktischoling taalcursussen met:
Boeken, cassette, CD's en videobanden!

Taalcursussen voor: beginners, gevorderden, hobby, vakantie, werk, bedrijf, conversatie, spreekvaardigheid. Telefonische studie helpdesk.

ook vakantie cursussen!

TALEN o.a.: Albanees, Amerikaans, Armeens, Arabisch (7 soorten), Azerbeidzjaans, Bengaals, Birmaans, Braziliaans, Bulgaars, Cajun, Cambodjaans, Catalaans, Chinees (3 soorten), Chinyanja, Deens, Duits, Engels, Estlands, Ethiopisch, Filipijns, Fins, Frans, Fula, Georgisch, Grieks (oud en nieuw), Gujarati, Haïtaans, Hausa, Hawaïaans, Hebreeuws, Hindi, Hongaars, Iers, Igbo, Indonesisch, Italiaans, Japans, Jiddisch, Kazakh, Kirundi, Koreaans, Lakota, Latijn, Lets, Litouws, Maleis, Marokkaans, Mohawk, Mongools, Moré, Navajo, Nederlands, Noors, Oekraïens, Oezbeeks, Papamentoe, Passamaquoddy, Perzisch, Pools, Portugees, Punjabi, Roemeens, Russisch, Sanskriet, Servo-Kroatisch, Shona, Sioux, Singalees, Slowaaks, Spaans, Swahili, Tagalog, Taiwanees, Telugu, Thais, Tibetaans, Tsjechisch, Turks, Twi, Urdu, Vietnamees, Welsh, Yoruba, Zweeds en Zuid-Amerikaans Spaans.

BEL onze INFOLIJN: 046 - 52.99.88

Maandag t/m vrijdag 9.00 - 21.00, zaterdag 10.00 - 14.00 uur.

Ja, ik wens gratis en vrijblijvend informatie VTS
over de taal _____

Dhr./Mevr. _____

Adres _____ Tel: _____

Postcode/plaats _____

Een gesprek met uw Tsjechische vrienden of zakenrelaties voeren?
Bloemenexport naar Tsjechië?

Leer dan Tsjechisch !

Ervaren leraar met zeer uitgebreid eigen Nederlands lesmateriaal.
Privélessen in Purmerend.
Tel. 02990-38238.

RECREA

Op vakantie?

RECREA heeft vakantiehuizen, pensions en hotels in Nederland, Duitsland en Tsjechië.

Voor info: RECREA

Heerderweg 70
8161 BN EPE

Tel. 05780-13992
Fax 05780-14145

Bon opsturen naar: Praktischoling, Postbus 521, 6130 AM SITTARD

EVENEMENTEN

Reisinformatie

Het bevorderen van de belangstelling in Nederland voor velerlei aspecten van de Tsjechische en Slowaakse samenleving, zoals sport, cultuur, muziek, architectuur, landschap, enz., behoort tot de doelstelling van onze vereniging. Dit komt tot uiting in onze maandelijkse ledenbrief 'Ahoj' en de activiteiten van de vereniging.

Een middel om de belangstelling te wekken en te bevorderen is het stimuleren van het toerisme naar beide landen. Onze bijdrage hierin is het organiseren van reisinformatiedagen. Deze zijn in het verleden steeds georganiseerd vanuit en in Amsterdam. Over het algemeen met groot succes. Het laatste jaar komen belangstellenden zelfs van heinde en verre.

Een ander middel zijn de stedenbanden of jumelages. De praktische uitvoering hiervan is natuurlijk een zaak van de desbetreffende steden zelf. Maar als vereniging spelen wij een rol op de achtergrond. Contacten leggen. Adviseren. Informatie publiceren in de ledenbrief. Maar ook het organiseren van een jumelagemarkt zoals afgelopen voorjaar.

Al deze activiteiten van de vereniging en anderen moeten nooit op zich zelf blijven staan. Door zo nu en dan te combineren zullen de activiteiten elkaar versterken. Deze gedachte is in mij opgekomen na de succesvolle jumelagemarkt van 28 mei jl. Omdat ik vanaf het begin betrokken ben geweest bij de organisatie van de reisinformatiedagen, dacht ik meteen aan de combinatie tussen toerisme en jumelage. De jumelagegemeenten kunnen zo hun zustergemeente presenteren aan het reislustige publiek. Anderzijds krijgen onze reisinformatiedagen hierdoor iets extra's. Door steeds andere jumelagegemeenten bij de organisatie te betrekken bereiken we in Nederland steeds ander publiek en zetten we steeds andere delen van Tsjechië en Slowakije in de schijnwerpers.

Daarom ben ik blij dat twee jumelagegemeenten bereid zijn om komend voorjaar mee te helpen bij onze reisinformatiedagen. Dit zijn Barendrecht-Louny en Harderwijk-Znojmo.

Louny ligt in Noord-Bohemen, zo'n 50-60 km ten noordwesten van Praag. Znojmo is gelegen in het zuiden van Moravië, ongeveer 50 km ten zuidwesten van Brno. Een redelijke verdeling binnen de Tsjechische Republiek. Maar niet voor Slowakije. Dus voor een volgende keer willen wij graag medewerking van een gemeente die een stedenband heeft met een stad in Slowakije. Aanmeldingen bij Cok Oostveen, tel. 020-6628546.

Het is de bedoeling om dit soort bijeenkomsten te houden in het voorjaar (zomervakanties) en in het najaar (wintersport). Dus voor het najaar zullen de zustergemeenten wel iets te bieden moeten hebben op het gebied van wintersport.

Op dit moment heeft de stedenband Budel-Domazlice medewerking in overweging. Dit is echter bij lange na niet genoeg. Ik zou graag zien dat meer jumelagegemeenten willen meewerken. Natuurlijk kan ik mij voorstellen dat zij meer ins en outs willen weten. Bel gerust voor nadere informatie.

Uiteraard kunnen ook andere plaatsen of leden behulpzaam zijn. Een of andere gebeurtenis kan een aanleiding zijn voor interesse in Tsjechië en Slowakije. Een toernooi met teams uit deze landen. Een tentoon- of voorstelling. En wie weet ontstaat hieruit weer een jumelage. Kortom van het een komt het ander. Maar wij met z'n allen zullen er wel richting aan moeten geven. Want vanzelf gaat het niet.

*** REISCLUB DE ARGONAUTEN ***
avontuurlijk, actief & bijzonder

Het adres voor fietsvakanties in
TSJECHIE en SLOWAKIJE

Wij hebben diverse mogelijkheden:
* trektocht Zuid-Bohemen
* fietsen en varen langs de Vltava
* stertocht Boheemse Karst
* stertocht Zuid-Moravie
* trektocht in Fatra-gebergte
Zowel individueel als groepen.

Vraag onze folder aan. Bel:
020-6628546

Tevens de verdere bestemmingen:
Fietsen in Bulgarije, Oezbekistan,
Kirgizstan en rond het Bajkalmeer.
Kanoën in Kazachstan.
Bergwandelen op Kamtsjatka.

Wij zijn aanwezig op alle bekende
reisbeurzen voor actieve vakanties
met foto's, dia's, enz.

wel richting aan moeten geven. Want

Tot zover het algemene verhaal over onze reisinformatiedagen. Nu over tot de orde van de dag. De twee komende bijeenkomsten. Deze worden gehouden op:

Zaterdag 18 februari 1995 van 11.00 tot 16.00 uur
in Muziekschool "De Baerne"
Buitenlandse Baan 1, Barendrecht

en op:

Zaterdag 18 maart 1995 van 12.00 tot 17.00 uur
in restaurant "Haven van Harderwijk"
Strandboulevard Oost 3, Harderwijk.

De muziekschool "De Baerne" ligt ongeveer in het midden van Barendrecht. Vanaf het station is het 15 minuten lopen in westelijke richting. De "Haven van Harderwijk" is te vinden bij de haven, tussen Dolfinarium en het Stadhuis.

Op beide dagen ligt de gehele collectie reis- en algemene folders ter inzage. Natuurlijk is er een aparte presentatie van respectievelijk Louny en Znojmo. Toeristisch, zakelijk, cultureel en smakelijk (bier, wijn). De V.N.T.S. zal haar eigen vereniging promoten. Adverteerders zullen uitgenodigd worden om hun "waar" en deskundigheid aan de mens te brengen. Ook leden, die iets op reisgebied te bieden hebben, worden uitgenodigd. **Echter voor zover zij bij ons bekend zijn. Wacht dus niet af. Leden die denken iets te bieden te hebben worden dringend verzocht zich aan te melden.**

Verder verwachten wij dat leden uit de regio aanwezig zullen zijn om ons te assisteren om alles op rolletjes te laten verlopen. Kortom we zullen er met z'n allen iets moois van moeten maken.

Cok Oostveen, tel. 020-6628546.

Muziek in een Amsterdams café

Op 1 en 2 maart a.s. vangt in café Eik & Linde een muzikale reis aan door Oost-Europese landen.

Het duo Lipa met Eva de Rijk (zang, gitaar en tambura) en Jan Wollring (accordeon) brengen Oosteuropese (volks)liederen en -muziek. Zij zijn gespecialiseerd in verschillende Slavische stijlen en bieden een zeer afwisselend repertoire.

Café EIK & LINDE

Plantage Middenlaan 22, Amsterdam; (tram 9 of 14, halte Artis)

Aanvang 20.30 u. zaal open 20.00 u.

Tel. reservering: 020-6715750.

Entree f 10,--.

Geuzenpenning voor president Havel

De Tsjechische president Václav Havel krijgt dit jaar de Geuzenpenning. De Stichting Geuzenverzet 1940-1945 wil hem daarmee eren voor zijn geweldloze strijd voor de mensenrechten. Premier Kok overhandigt de penning maandag 13 maart in de Grote Kerk te Vlaardingen in aanwezigheid van Koningin Beatrix.

De burgemeester van de stad Moravská Třebová (Oost Bohemen), waarmee de gemeente Vlaardingen goede contacten onderhoudt, zal voor deze gelegenheid in Vlaardingen te gast zijn.

VAN DE LEDEN

Wij ontvingen van Mevr. J.H. van Haarlem uit Schaijk een krantenknipsel over Slowakije. In de rubriek "Van en Over" wordt dit knipsel 'verwerkt'.

Bert Marcus uit Den Haag reageert in deze rubriek op een door het secretariaat ontvangen brief.

Eveneens in deze rubriek een bijdrage van ons in Slowakije wonende lid Hans de Groot.

Uit Amstelveen van Ivo Novotny komt onderstaand bericht. Hij zou toch zo graag zien dat zijn geboorteplaats Jaroměř een stedenband zou hebben met een Nederlandse gemeente.

Reisverslag naar mijn geboorteplaats Jaroměř in Tsjechië.

Afgelopen jaar, in de maand september, heb ik - sinds dertig jaar - mijn geboorteplaats Jaroměř opgezocht.

Jaroměř is een van de oudste steden van Tsjechië, het dateert uit 1126. Er is uit 1723 een Gotische Kathedraal, gewijd aan St. Nicolaas met een uit hout gesneden barok altaar.

Ik heb daar gesproken met Ing. arg. Slavik van het gemeentehuis, hij probeert de Kathedraal te redden. Deze kerk heeft in vroegere oorlogsjaren veel te lijden gehad van de Hussieten en is hard aan een renovatie toe.

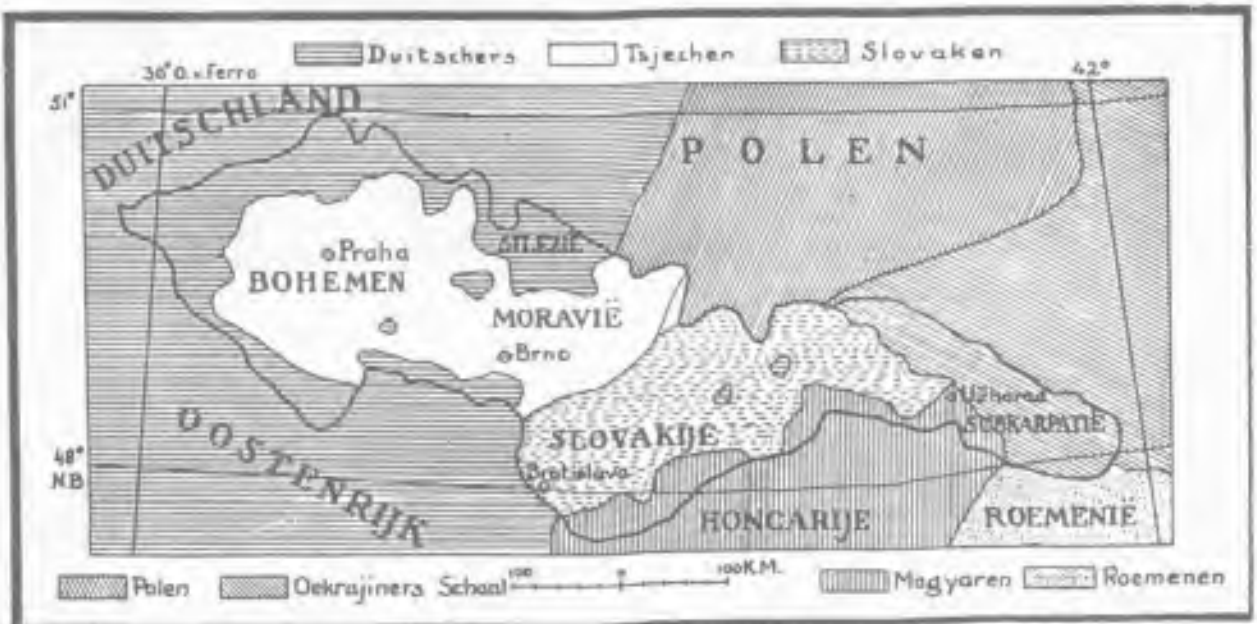
Ik ben in deze Kathedraal gedoopt. Tot mijn grote verdriet heb ik gezien dat deze stad enorm achteruit is gegaan.

Ik hoop dat mijn verslag tot een stedenband kan leiden.

Ivo Novotny.

De redactie van de Ledenbrief ontving een brief van mevrouw R. van Houwelingen, penningmeester van de Vereniging Stedenband Weesp-Svitavy. Naar aanleiding van een door haar bijgewoonde lezing over de geschiedenis van Tsjechoslowakije waar de Sudetenduitse kwestie op verhelderende wijze werd geïllustreerd met kaarten van de door Sudetenduitsers bewoonde gebieden vroeg zij zich af of het geen goed idee was wat meer aandacht aan historische onderwerpen als dit te schenken in de Ledenbrief. Uit gesprekken met Tsjechen had zij de indruk overgehouden dat ook bij Tsjechen niet alle ins en outs van de Sudetenduitse kwestie goed bekend waren.

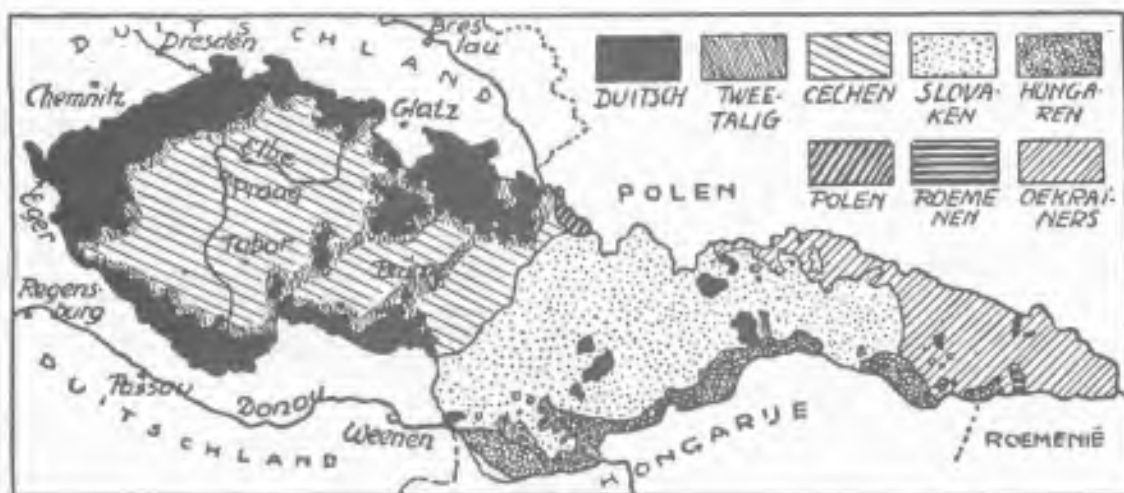
Een goede bespreking van dit onderwerp vergt nogal wat ruimte, teveel voor één nummer van de Ledenbrief en een verdeling in afleveringen schiet m.i. zijn doel voorbij. Daarom wil ik volstaan met enige hoofdpunten en een enkele verwijzing.

De na de Eerste Wereldoorlog ontstane 'nieuwe' staten in Midden-Europa

hadden zonder uitzondering belangrijke minderheden binnen hun grenzen. Zowel in Polen als in Tsjechoslowakije behoorde ongeveer 35% tot een minderheid. Volgens de volkstelling van 1921 was het percentage Duitsboheimers (later Sudetenduitsers genoemd) ruim 23%. Het merendeel woonde in een min of meer aaneengesloten gebied grenzend aan Duitsland en Oostenrijk, hier en daar waren er dan nog enkele Duitstalige enclaves in het land. Op kaart 1 is dit te zien.

Na verloop van tijd berustten de Duitstaligen erin dat ze van een overheersende klasse tot een minderheid geworden waren. In 1928 is in Tsjechoslowakije nog geconstateerd dat de Sudetenduitsers duitstalige Tsjechoslowaken geworden waren. In die periode speelden zij nog een constructieve rol in het relatief zeer welvarende land. Tot in april 1938 zat er nog een Sudetenduitsler in de ministerraad (hij heette overigens Ludwig Czech). Na de wereldcrisis van 1929 ging het merendeel van de Sudetenduitsers zich meer en meer op Duitsland oriënteren. De gebiedsaspiraties van het Derde Rijk richtten zich onder meer op delen van Tsjechoslowakije. Kaart 2 toont hoe in Duitse ogen de minderhedensituatie in de Eerste Tsjechoslowaakse Republiek was. In september 1938 werd in München Tsjechoslowakije opgeofferd voor 'Peace in our time' die overigens niet lang zou duren.

De overgrote meerderheid van de Sudetenduitsers stond na 'München' te juichen bij de Einmarsch van het Derde Rijk in het Tsjechische grensgebied. De eerste week van de bezetting werden overigens direct ook al enige duizenden Sudetenduitse sociaal-democraten door de nazi's gearresteerd.

In enige fasen werd Tsjechoslowakije van september 1938 tot maart 1939 ontbonden en opgedeeld door Duitsland, Polen en Hongarije.

President Beneš van de Tsjechoslowaakse regering in ballingschap te Londen kreeg steun van Stalin voor zijn plan de Duitsers en Hongaren (Hongarije was een bondgenoot van het Derde Rijk) na de oorlog het land uit te zetten. Tot een uitzetting van de Hongaren is het overigens niet meer gekomen.

Merkwaardig (of veelzeggend?) is overigens dat in vergelijking met 1938 de Slowaakse minderheid in Hongarije veel sterker in aantal gedaald is dan de Hongaarse minderheid in Slowakije!

Bij de uitzetting van de Sudetenduitsers heeft een aantal goeden onder de kwaden moeten lijden. In 1946 zijn in het Britse Lagerhuis nog vragen gesteld over het over één kam scheren van Sudetenduitse sociaal-democraten met Sudetenduitse nazi's en meelopers. Het heeft weinig gebaat. Ook zou er in enkele gevallen sprake geweest zijn van Duitstalige joden die dreigden het lot van hun taalgenoten te moeten ondergaan.

Dat de uitzetting van de Sudetenduitsers geheel vlekkeloos verliep, kan niet echt gezegd worden. Gezien de ervaringen van na 'München' wekt dat ook weer niet zoveel verbazing. Het siert President Havel - in maart wordt hem de Geuzenpenning verleend - dat hij kort na zijn eerste aantreden als staatshoofd zijn landgenoten eraan herinnerde dat er toen dingen gebeurd zijn die niet hadden mogen gebeuren.

Onlangs bracht De Volkskrant voor het bedrag van f 10,-- onder de titel 'De terugkeer van Midden-Europa' een historische atlas van 1914-1994 op de markt. Een van de kaartjes toont dat er in Midden-Europa geen enkele staat zonder minderheden kon ontstaan. En daarmee zijn we helaas weer bij de realiteit van vandaag.

Bert Marcus.

Toerisme en andere zaken in Slowakije 1994 (terugblik) en 1995 (vooruitblik)

Volgens de statistieken van het Slowaaks Ministerie van Economische Zaken, waar het toerisme onder valt, zit er een duidelijk stijgende lijn in het inkomende toerisme. Ik ga geen cijfers noemen, die slaan nergens op, want ze tellen alles bij elkaar op, maar ik kan me uit eigen ervaring bij de statistieken aansluiten. Al met al is er een aardig bedrag binnengekomen aan deviezen uit de "toeristenindustrie". Helaas wordt dit bedrag door de verschillende achtereenvolgende regeringen gebruikt om de gaten in de begroting mee te vullen, en niet, zoals eigenlijk zou moeten, om goede toeristische informatie over Slowakije uit te geven en te verspreiden, of om in diverse landen verkeersbureaus op te starten.

Nederland komt op de 6e plaats wat betreft het aantal inkomende toeristen, na Tsjechië, Polen, Hongarije, Oostenrijk en Duitsland. Maar toeristen uit de eerste 4 landen zijn voornamelijk kooptoeristen en dagjesmensen. Duitsers hebben kennelijk meer last van heimwee en hebben een gemiddelde verblijfsduur van ca. 6 dagen, tegenover Nederlanders 15.

Nederlanders waren vooral te vinden in de Hoge Tatra (zowel op de campings als in de hotels, waar de "Grote Drie" van de bus-touroperators hun georganiseerde reizen naar toe hebben), maar ook in het Orava-dal e.o. waren Nederlandse toeristen in ruime getale vertegenwoordigd. Maar

van georganiseerde reizen naar dit gebied is nog geen sprake (wie weet een "proefreis" in dit najaar), maar dat komt nog wel. De huisjes die door een Nederlandse reisorganisatie worden verhuurd (Belvilla) vinden gretig aftrek en voor komende zomer zijn er al ca. 40% meer boekingen als voor 1994 rond dezelfde tijd. Ook in Orava gaat het dus de goede kant op.

Ook de camping in Dolný Kubín wordt door Nederlanders goed bezocht. En als alles doorgaat (daarover misschien in het maart- of aprilnummer meer) wordt deze camping nog veel aantrekkelijker voor de Nederlandse toerist.

Cok Oostveen en Guido Schöpping organiseren samen met Erik Heidema (een Nederlander die in Martin woont, en die de route heeft samengesteld) een fietsvakantie in de omgeving van Martin. Het was mijn bedoeling om iets dergelijks voor het Orava-dal te maken, maar het najaar liep heel anders dan dat ik gepland had, doordat mijn auto kapot was, niet een-twee-drie gemaakt kon worden, en een auto daar (in Slowakije) huren zo ongeveer onmogelijk was, omdat de Skoda-fabrieken in oktober de produktie van de Favorit staakten, terwijl de Felicia begin januari 1995 bij de Slowaakse dealers nog steeds niet verkrijgbaar was. Nou ja, het plan is er, dus wie weet in 1996.

Jammer dat dit jaar de NIVON-reizen naar Slowakije niet doorgaan, door organisatorische redenen. Hopelijk in 1996 wel weer.

In april van dit jaar (rond de Pasen) vindt in Bratislava het WK ijshockey van de B-groep plaats. Met een Nederlands reisbureau ga ik daar een reis naar toe organiseren (het is de bedoeling om in dit februari-nummer ook een advertentietje te zetten. (zie volgende pag., red.)

In juni van dit jaar wordt er in Dolný Kubín een schaaktoernooi gehouden tussen Slowakije en Nederland. In eerste instantie bedoeld voor leden van de schaakclub Vlissingen (waar ik lid van ben geweest), maar ook leden van andere schaakclubs en niet-schakers zijn welkom. Het wordt een reis zonder winst-oogmerk (de kosten moeten er wel uit, uiteraard), met een flink aantal excursies. De prijs ligt rond de 1000 gulden p.p. voor 11 dagen, op basis van volpension en inclusief alle

excursies. Inlichtingen en boekingen via de schaakclub Vlissingen. Paul van Rooyen, Oranjestraat 10, 4381 BB Vlissingen; tel. 01184-17027 / 0652-607369. Hier zijn ook de inschrijvingsformulieren te verkrijgen.

Tussen de bedrijven door wil ik ook de laatste hand leggen aan ons weekend-huisje. Het is de bedoeling dit te verhuren aan (Nederlandse) toeristen, met een speciaal prijsje voor V.N.T.S-leden (zie advertentie met foto, elders in dit blad).

Voor de rest houd ik me bezig met handelsbemiddeling (ik ben me gaan specialiseren in de export van houtprodukten, maar dat loopt uiteen van houten speelgoed v.a. 2 gulden per stuk tot en met complete houten woningen vanaf 40.000 gulden en alles wat daar tussen zit.

En alsof ik met al het bovenstaande mijn handen nog niet vol genoeg heb, ben ik ook nog vertegenwoordiger van het GWC, de Golden World Club. Dit is een internationale organisatie, welke nog niet in Nederland vertegenwoordigd is. Voor informatie over het GWC kunt u ook bij mij terecht.

En voor degenen die het niet wisten, ik heb ook nog een gezin, een vrouw en een zoontje van bijna 4. Dus een dag zou 40 uur moeten hebben, een week 10 dagen, enz. Maar ik klaag niet (geen tijd voor dus, mensen die klagen vervelen zich) en ik denk niet meer in Nederland te willen wonen (te vol en te druk). Steeds meer Nederlanders denken daar net zo over. Een deel daarvan emigreert zelfs naar Slowakije. Ook u bent van harte welkom (al is het maar voor een korte vakantie).

Het nieuwe jaar begon trouwens niet zo heel erg goed. Op nieuwjaarsavond begaf mijn computer het, zodat ik mijn werkzaamheden kon stoppen. Op 3 januari haalde ik bij de drukker in Dolný Kubín nieuwe visite-kaartjes en briefpapier op, welke ik i.v.m. de reis naar Nederland, o.a. naar de Vakantiebeurs te Utrecht, had laten maken. De inkt was bij wijze van spreken net droog, toen ik van een kennis hoorde, dat met ingang van 27 januari 1995 de telefoonnummers in Dolný Kubín gaan veranderen. Dit hield in dat ik alle visitekaartjes moest voorzien van een sticker met het nieuwe telefoonnummer. Dat was een leuke vrije-tijdsbesteding.

Mijn nieuwe telefoonnummer is dus:

0042 845 884759 (vanuit Nederland) of 0845 884759 (vanuit Tsjechië of Slowakije).

De vakantiebeurs vond ik tegenvallen. Ik was op de vakdag (dinsdag 10/1), waar ik een aantal mensen wilde spreken. Maar de meeste hoge heren waren geheel niet geïnteresseerd in zaken doen, die kwamen voor de hapjes en de drankjes (vooral het laatste), zodat menigeen aan het eind van de middag behoorlijk aangeschoten was. De mensen van OAD waren gelukkig een positieve uitzondering en daar heb ik een goed gesprek mee gehad.

De eerste week van mijn verblijf in Nederland zit er al weer op en tegen de tijd dat u dit leest zit ik weer lang en breed in Dolný Kubín. Ik hoop u van daaruit regelmatig met toeristische nieuwtjes te kunnen verblijden.

Hans de Groot.

Bemiddeling en reservering toeristische vakantieverblijven in Slowakije.
(hotels, pensions, campings, appartementen, huisjes, zowel voor gezinnen als groepen, maar ook "op maat reizen")

Bijv. (zie foto) geheel gerestaureerde houten woning (zgn. drevenica, code H1) uit het begin van deze eeuw, gelegen net buiten Dolný Kubín (Oravadal), aan de rand van het dorpje Benova Lehota, aan de voet van Kubínska Hôla, een schitterend wandel- en wintersportgebied.

Indeling begane grond: hall, badkamer met ligbad en toilet, woonkamer met oorspronkelijke gerestaureerde meubels, TV, open keuken (4 el. pitten, koelkast, warm en koud stromend water), en provisiekamer. Bovenverdieping: ruime overloop, twee grote slaapkamers (1 met balkon) en een 2e toilet.

Ingericht voor 4-5 personen. Bijplaatsing kinderbedje mogelijk.

Veel kastruimte.

Verwarming: hout (kolen) en electrisch.

Beschikbaar vanaf 13 mei tot en met 8 juli en van 26 augustus tot en met 7 oktober 1995. Speciale prijs voor V.N.T.S-leden f 375,- per week all-in.

Inlichtingen: Hans de Groot
Postbus 16/A
02601 Dolný Kubín
Slowakije

Tel. en fax: 0042 845 884759
tevens antwoordapparaat
Dagelijks na 21.00 uur
Maandag ook 9.30 - 12.30 u.

OOK VOOR HANDELSBEMIDDELING EN GWC

Carpooling

Carpooling

Carpooling

Gaat u naar Tsjechië of Slowakije en bent u bereid iemand mee te nemen? Of bent u op zoek naar iemand met een vervoermiddel die naar Tsjechië of Slowakije gaat?

Neem dan contact op met ons lid de heer H. Truin; hij heeft op zich genomen de gegadigden tot elkaar te brengen. De heer Truin is dagelijks telefonisch bereikbaar onder telefoon nr. 020-692 5770

VAN DE AFDELINGEN

Geslaagde avond Afdeling Den Haag

Donderdag 12 januari jl. vond er na enige maanden weer een activiteit plaats van de Afdeling Den Haag in 'De Sierkan'. Kennelijk hadden de leden uit de omgeving van Den Haag lang wat gemist want de opkomst was een verrassing voor de organisatoren. Maar liefst 35 personen waren gekomen om te horen wat ons mede-lid Alena den Otter zou gaan vertellen over diverse Boheemse en Moravische volksgebruiken met de feestdagen in de periode van begin december tot en met Pasen.

Alena lichtte haar verhaal toe met vele illustraties en toonde ook enige voorwerpen die bij bepaalde gebeurtenissen een speciale rol vervullen. Zo had ze een (soort tafel-)belletje dat al meer dan een eeuw in het bezit van de familie is. Bij bepaalde gebeurtenissen wordt het geluid om een blijde boodschap aan te kondigen. Na de pauze werd een video-opname vertoond; toen de belletjes geluid werden, deed dat beeld mij denken aan de sleutelbossen die en masse rinkelden op het Wenceslasplein in november/december 1989.

Van tijd tot tijd gaven enige aanwezigen hun interpretatie van bepaalde gebruiken en soms werd er uitvoerig stilgestaan bij de invloed van sommige (godsdienst-)historische gebeurtenissen op de gebruiken. Ook vergelijkingen met gebruiken in Nederland werden gemaakt. Zo kwam het dat we bij de pauze pas bij Kerstmis waren aangekomen.

Na de pauze werd een video-opname van Kerstliederen uit het Reuzengebergte en Kerstliederen naar de Hussitische ritus vertoond. Voor een aantal kijkers was het een feest der herkenning, want sommige liederen nodigden uit tot een zachtken meezingen. Ook wees Alena erop hoe de sociale verhoudingen soms tot uiting kwamen in de vertoonde beelden.

Getuige de geanimeerde discussie tijdens en na de inleiding was het een geslaagde avond. Het succes had een kleine schaduwzijde voor mede-organisatoren Irismaria van Rooyen en Johannes Sugito: zij moesten een deel van de inleiding van Alena missen om de voorraad consumpties aan te vullen in verband met de meer dan verwachte belangstelling. Dat Pasen niet gehaald werd, werd niet als een gemis ervaren.

Bert Marcus.

Contact met Steunpunt Midden- en Oost-Europa Rotterdam

Op 12 januari jl. vond een gesprek plaats tussen de V.N.T.S., afdeling Rotterdam en het Steunpunt Midden- en Oost-Europa Rotterdam. Bekeken werd hoe beide instellingen met elkaar kunnen samenwerken en dit bleek zeker het geval te zijn. De V.N.T.S. kan bij het bewandelen van gemeentelijke en subsidiewegen de hulp van het steunpunt gebruiken en het steunpunt kan gebruik maken van de expertise van de V.N.T.S. over Tsjechië en Slowakije.

Op 31 augustus 1994 heeft de gemeente Rotterdam op verzoek van het particulier initiatief het Steunpunt Midden- en Oost-Europa Rotterdam opgericht. Het steunpunt richt zich op Rotterdamse instellingen zonder winstoogmerk, die contacten leggen of onderhouden met Midden- en Oost-Europa. Voorbeelden van instellingen zonder winstoogmerk zijn levensbeschouwelijke of politieke instellingen, scholen en vrijwilligersorganisaties.

Het Steunpunt kan het volgende voor deze instellingen doen:

- * Informatie verstrekken over activiteiten van Rotterdamse organisaties richting Oost-Europa, Oosteuropese landen en steden en subsidieregingen.
- * Contacten leggen tussen organisaties met soortgelijke activiteiten

onderling of met een soortgelijke organisatie in de zustersteden van Rotterdam: Gdansk en Gdynia, Bratislava, Praag, St. Petersburg, Budapest, Burgas en Constanta.

* Adviseren over het aangaan of onderhouden van betrekkingen met Oost-Europa.

In de eerste vier maanden van het steunpunt zijn meer dan 120 vragen beantwoord. In maart en april 1995 gaat het steunpunt verschillende landenmiddagen organiseren, zoals een middag Tsjechië en Slowakije. Op deze landenmiddag worden verschillende subsidiemogelijkheden besproken en kan men onderling ervaringen uitwisselen en met elkaar in contact komen. Veel Rotterdamse instellingen zijn werkzaam in Tsjechië. Met Slowakije is over het algemeen wat minder contact. Dit blijkt onder andere uit het rapport "Rotterdam, Rotterdammers en Oost-Europa, inventarisatie van contacten van het Rotterdams particulier initiatief met Midden- en Oosteuropese instellingen", wat het steunpunt in december heeft uitgebracht.

Wilt u meer informatie over het steunpunt dan kunt u contact opnemen met Mirjam van Oosterhout, Steunpunt Midden- en Oost-Europa Rotterdam, Stadhuis Kamer 208C, Coolsingel 40, 3011 AD Rotterdam, tel.: 010 - 417 35 83.

Uit en thuis in Tsjechië en Slowakije

Auto-, bus-,
en vliegvervoer
Hotels
Theater tickets
Eigen kantoor in Praag

Voor uitgebreide
informatie: Tailormade Travel
Trasmolenlaan 12
3447 GZ Woerden
Telefoon 03480 - 2 47 00
Fax 03480 - 2 01 02

Restaurant Bohemen

Het enige Tsjechische
restaurant in Nederland

Vlees- en visspecialiteiten

Appelhaven 26
1621 BC Hoorn (N.H.)
Tel. 02290-47692

POSTZEGELHANDEL DRS. F.B. DIJKSTRA

Voor f 1,60 aan geldige Nederlandse
postzegels sturen wij u de prijslijsten
van uw keuze.

- nummering volgens Michel
- prijzen in NLG
- ***/OV/FDC
- zwartdrukken/ministerblokken
- landenlijsten/thematische lijsten

Wij
verzorgen
ook
(heëdigde)
vertalingen
van en naar
hijna alle telen!

Postzegelhandel
Drs. F.B. Dijkstra
Sybren Valkemastrjitte 4
3088 BD Wirdum (Fr.)
Tel. 05105-51913
Fax 05105-51212

TSJECHIË
SLOWAKIJE
TSJECHOSLOWAKIJE
EN VELE ANDERE
LANDEN

Nieuws van de stedenbanden en over andere contacten.

Vrije scholen

Voor mij ligt "de Tsjechië krant". Dat is een uitgave van de Tsjechië Groep Breda die verspreid wordt via de Rudolf Steiner School, aldaar.

Waarom juist dáár een Tsjechië krant? De reden is vrij simpel. Genoemde school had tot voor enige tijd een leerkracht van Tsjechische afkomst genaamd Ladja Jiran. Deze is voor 1 à 2 jaar uitgezonden door de Stichting Helias naar Tsjechië om daar de begeleiding te verzorgen van het Vrije school onderwijs, dat nog in ontwikkeling is. De stichting Helias is via haar werkgroep Tsjechië en Slowakije met die ontwikkeling betrokken met cursussen, opleidingswerk, peetschappen (daarover hierna méér) en schooladvisering. Een vaste adviseur ter plaatse was daarbij nuttig en zo vertrok Ladja Jiran in augustus 1993 naar Píbram. Initiatieven begeleiden, meewerken aan de opleiding van leerkrachten, werkbezoeken aan scholen, werk genoeg voor Ladja, die vanwege haar Tsjechische ouders de taal vloeiend spreekt.

In het eerste schooljaar heeft de Duitse "Band der Freien Waldorfschulen" de uitzending gefinancierd. Om ook voor het schooljaar 1994-1995 middelen te verkrijgen is de Stichting Helias druk doende. Er is sowieso f 40.000 nodig en op vooral de ouders van de kinderen die in Nederland een Vrije School bezoeken wordt een beroep gedaan te helpen. Maar iedereen die wil kan bijdragen door iets over te maken op Postbankrekening 0403272 van de Stichting Helias, groep Tsjechië, onder vermelding "Ladja moet blijven".

Omdat Ladja Jiran afkomstig is van de Bredase Rudolf Steinerschool, een Vrije school genoemd naar de Oostenrijkse grondlegger van de antroposofie, voelt die school zich extra bij het werk van Jiran betrokken. En zo is er daar ook een meer dan normale belangstelling voor Tsjechië ontstaan. Via de uitgave van de "Tsjechië krant" wil men zoveel mensen als maar mogelijk is interesseren voor dat land en voor het werk van de oud-leerkracht daar. Tenslotte wordt óók informatie gegeven over het project "Peetschoolschap Písek-Breda". Zo komen we dan weer terug bij het begrip peetschap. Dat is de benaming die gegeven is aan de uitwisseling tussen een Nederlandse Vrije school en een school in Tsjechië op basis van de opvoedingsmethoden van de antroposofische beginselen. Naast uitwisseling vindt ook ondersteuning vanuit Nederland plaats, omdat in een land als Tsjechië het ontvangen van materiële hulp essentieel is voor de verdere ontwikkeling van een eigen vrije school onderwijs. Maar uiteindelijk moet er gelijkwaardigheid zijn om er samen "rijker" van te worden. De Rudolf Steinerschool in Breda heeft dus al zo'n peetschap met een school in Písek en zo zijn er al een aantal andere peetschappen tot stand gekomen.

Op 12 november jl. is op de Bredase school een Tsjechië dag gehouden, waarvan de baten bestemd waren voor de actie "Ladja moet blijven". Voor het goede doel werd ook een sponsorloop gehouden. Er staan nog meer activiteiten voor "Ladja moet blijven" op het programma. Elders in deze Ledenbrief verdere bijzonderheden hierover.

Voor het toezenden van "de Tsjechië krant" dank aan de heer R. Rietkerken uit Breda, sinds kort lid van VNTS.

Hoorn - Píbram

Van de Stichting Stedenband Hoorn-Píbram werd en Stedenbandjournaal ontvangen, waarin geconstateerd wordt dat 1994 voor de betrekkingen tussen de plaatsen opnieuw een periode met veel activiteiten is geweest. Daarmee werd nog eens het belang van vriendschappelijke relatie bewezen.

Het Journaal brengt een aantal van de activiteiten in herinnering, zoals schooluitwisselingen, uitvoeringen van muziekgezelschappen over en weer, de succesvolle sponsorfietsocht, stageprojecten en een transport van medische hulpmiddelen naar Tsjechië. Voor het nu begonnen jaar zijn er ook weer allerlei plannen. Verwacht wordt dat er voor het eerst ook sportuitwisseling tot stand zullen komen. Ook de scouting wil contacten gaan leggen. In mei zal een grote afvaardiging uit allerlei groeperingen van de Hoornse samenleving naar Píbram reizen. Het wordt een tocht in het kader van de meer officiële uitwis-

selingen. Ter verbreding van de contacten wordt er naar gestreefd veel nieuwe gezichten in het Hoornse gezelschap op te nemen. Nieuw voor Pířbram althans. Verder valt in het Stedenbandjournaal nog te lezen, dat aan de gemeenteraadsverkiezingen in Pířbram op 18 en 19 november jl. 15 partijen hebben deelgenomen. In totaal waren er 25 zetels te verdelen en 12 van de 15 partijen haalden er één of meer. Voor de ODS van premier Klaus en voor de communistische KSM waren er elk 5, wat dus betekend dat de overige 10 vertegenwoordigde partijen het samen met 15 zetels moeten doen.

Jan van Gastel

Purmerend - Jihlava

Hoogtepunten in 1994 waren de renovatie van een oud pand in de binnenstad van Jihlava en de realisering van een groenplan langs de rondweg. Het gerenoveerd pand, eigendom van de gemeente Jihlava, bestaat uit een aantal eenpersoons- en tweepersoonskamers met gemeenschappelijke ruimtes, zoals toiletten, douches, woon- en eetkamer, keuken en een bar. De kamers zijn in eerste instantie bedoeld voor personen die in het kader van de stedenband Jihlava bezoeken. In 1994 hebben zo'n 150 personen uit Purmerend Jihlava bezocht, uit Jihlava zijn zo'n 100 personen in Purmerend geweest.

Voor het groenplan langs de rondweg van Jihlava zijn door de afdeling Plantsoenen van de gemeente Purmerend ontwerpschetsen gemaakt. Het project is door het Produktschap voor Siergewassen in Den Haag gefinancierd, de aanleg en het onderhoud worden door de gemeente Jihlava gedaan.

De gemeente heeft een subsidieregeling ingesteld, op grond waarvan verenigingen, groepen, instellingen e.d. een bijdrage kunnen ontvangen in de reiskosten naar Jihlava of voor het ontvangen van groepen uit Jihlava. Verder is er een gemeentelijke werkgroep stedenband Purmerend-Jihlava ingesteld. De werkgroep bestaat uit 10 leden die elk een bepaalde sector uit de Purmerendse samenleving vertegenwoordigt en contacten met soortgelijke sectoren in Jihlava moeten gaan ontwikkelen.

Verder vonden er talloze bezoeken plaats van o.a. sportverenigingen, leerlingen en docenten van scholen, de Purmerendse Brandweer, de Purmerendse Rockgroep "Vivid Black", regiopolitie Zaanstreek-Waterland en diverse ambtenaren van de gemeente Purmerend. Ook is er een groep standwerkers uit Jihlava naar Nederland gereisd om oude ambachten te demonstreren tijdens de viering van het tienjarig bestaan van de VVNT/VNTS in Haarlem.

Johannes Sugito

Delegatie P.C. Borsthuis (PCB) bezoekt verzorgingstehuis in Sedlčany

Op 16 november jl. vertrok een delegatie van het PCB naar Tsjechië, bestaande uit: A. Bindels, T. Diepenmaat, P. van Goor, H. Kuipers, E. Braamhaar, K. ter Haar (tolk), H. Kuipers en S. Snel.

Als handbagage had de delegatie een syllabus meegenomen met de volgende onderwerpen: holistische zorgvisie, het methodisch zorgproces en multidisciplinaire samenwerking, een uiteenzetting van het dementie-syndroom en differentiatie en van het vrijwilligerswerk binnen het PCB.

Samen met de medewerkers van het Domov is de delegatie aan het werk gegaan. Disciplines hebben individueel gewerkt met Tsjechische collega's. In de praktijk kwamen al gauw diverse structurele problemen boven water die nader uitgespit werden. Op het gebied van management liggen er problemen over normering en emancipatie. Er is geen ervaring in delegeren en communiceren. Het Domov beschikt over een matig assertieve verpleging. Er word geen methodieken of uitgangspunten gehanteerd van waaruit de zorg wordt geboden. Iedereen houdt zich met alles bezig. Professionalisering staat nog in de kinderschoenen. De bewoners doen niets, verveling is een groot probleem. Er wordt geen opname-doel gemaakt en doelgerichte therapie kent men niet. Tijdens het bezoek is er een begin gemaakt met vrijwilligerswerk. Medewerkers zijn niet gewend PR op te zetten voor hun huis met als doel het Domov toegankelijker te maken voor de inwoners van Sedlčany. Er is voorgesteld culturele activiteiten te ontplooiën in het Domov. Tijdens het 50 jaar communisme is er gewerkt volgens opgelegde regelgeving. Men mist de ervaring en capaciteit om verandering aan te pakken. De wil en inzet naar verbetering en verfrissing van ideeën is volop aanwezig. Men denkt dit onder andere door samenwerking met het Dokter P.C. Borsthuis te bereiken.

De zondag is met de Tsjechische collega's ingevuld in de vorm van een Hollands-Tsjechische dag. In de evaluatie zullen door de Tsjechische commissie een aantal speerpunten worden opgesteld voor het komende jaar om verdere samenwerking vorm te geven.

Sjaak Snel
voorzitter Tsjechische commissie

Van en over Tsjechië en Slowakije.

Slowakije en de nieuwe regering van premier Vladimir Meciar.

In de vorige ledenbrieven is in de knipselmap reeds veelvuldig de situatie in Slowakije besproken. Het optreden van de nieuwe Slowaakse regering baart velen zorgen. Het Brabants Dagblad van 10 januari verwoordde de zorg van Jozef Moravčík en Jan Čarnogurský, beiden voormalige premiers van Slowakije. De nieuwe Slowaakse regering heeft alle staatsmedia gelijkgeschakeld, de privatisering ('voorlopig) afgelast en er zijn maatregelen aangezegd om de macht van het parlement in te perken. "Mečiar treft voorbereidingen voor een autoritair bestuur", zegt Jozef Moravčík. De regeringspartijen HZDS (Beweging voor een Democratisch Slowakije), SNS (Slowaakse Nationale Partij) en ZRS (Associatie van Slowaakse Arbeiders) willen niet met de pers praten; de oppositie maar al te graag om de gevaren van de regeringspolitiek uit te leggen. De Volkskrant van 3 januari meldde dat Mečiar besloten heeft om de begroting voor de staf van de Slowaakse president Kováč te halveren, waardoor het aantal medewerkers van de president terug loopt van 127 naar 60. Mečiar stelt Kováč persoonlijk verantwoordelijk voor de val van zijn vorige kabinet in maart en kondigde tijdens zijn verkiezingscampagne afgelopen najaar dat hij alles in het werk zal stellen om Kováč uit diens functie te verwijderen.

Hoewel de privatisering een intern-Slowaakse zaak was (Slowaakse bedrijven voor Slowaakse burgers), gaat van de afgelasting toch een negatief signaal uit in de richting van buitenlandse investeerders. Zij vragen zich steeds meer af hoe serieus Slowakije het meent met de introductie van de markteconomie. "De afgelopen maand is het niveau van buitenlandse investeringen weer gaan teruglopen, als gevolg van het aantreden van Mečiar", aldus Čarnogurský. Die waarneming wordt bevestigd door een account manager van een westers reclamebureau in Bratislava. Men heeft net de afzegging van een reclamecampagne ter waarde van een miljoen Slowaakse kronen ontvangen. Buitenlandse bedrijven die niet veel weten over de regio, horen over Slowakije vooral negatieve berichten en besluiten dan het land links te laten liggen, aldus de account manager. Aan de andere kant is het natuurlijk ook weer zo, dat bedrijven die de regio niet goed kennen, er ook beter geen zaken kunnen doen. Bedrijven die op avontuur uit zijn, in korte tijd heel veel winst willen maken zijn niet de bedrijven waar Slowakije noch Tsjechië op zitten te wachten. Het is natuurlijk wel waar, dat ook bedrijven die met serieuze bedoelingen in Slowakije willen investeren, nu de kat uit de boom kijken of voorlopig ergens anders heen gaan.

Slowaaks paradijs bekoort klimmers.

Aldus het dagblad De Standaard uit Brussel in haar Vakantiemagazine. Het beschrijft de mogelijkheden voor klimtochten in de Hoge en Lage Tatras, de bergketens die de grens vormen tussen Polen en Slowakije. Uit dit stuk hebben wij het volgende overgenomen.

Wie van ongerepte natuur houdt, voelt zich thuis in het Tatragebergte. Alleen de taal kan een barrière zijn. In hotels spreken de obers gebroken Duits, de allerjongsten kennen een paar woorden Engels. Dat 'ongerepte' van de natuur moet men evenwel met een korreltje zout nemen, want vele dennebomen in de Tatra zijn dor en ziek. De zware industrie en de daarmee gepaard gaande zure regen zijn daar niet vreemd aan.

's Anderdaags is met de beklimming van de Kráľova Hôľa (1.948 m), op de oostelijke kam van de Lage Tatra, het uur van de waarheid aangebroken voor de zestien deelnemers en twee gidsen. Of het uur van waanzin, want waarom sloven mensen zich tijdens hun schaarse vakantie uit om de top van onherbergzame bergen te bereiken? De beklimming verloopt perfect, zij het met honderden vliegen als onvoorziene gasten.

De hoogste top van de Lage Tatra staat de dag nadien op het programma, de Dumbier (2.043 m). In een lichte mist gehuld lijkt hij ongenaakbaar. Toch laat hij de wandelaars zijn glooiingen strelen. Niet

plattreden, want in de Tatra zijn er nog geen platgetreden paden. Je kan er wel de GR-routes (Grandes Randonees) volgen, herkenbaar aan de rood-witte merktekens.

Afdalen is zo mogelijk nog zwaarder dan klimmen, en vergt meer concentratie. Want op de rotsblokken kan elke (mis)stap fataal zijn. In de ogen van de parkwachter begingen drie groepsleden een misstap, door even de weide te dwarsen om sneller de berghut te bereiken. Na iets wat op onderhandelingen leek, aan de voet van een monument voor de vermoorde partizanen in de Tweede Wereldoorlog, slaagde onze Tsjechische gids Petr erin de 'boete' van 300 Slowaakse kroon te beperken tot 200 kroon. Een koopje dus. Dat geldt ook voor de heerlijke warme soep, die ons weer op krachten brengt!

Net als de Lage Tatra is ook de Hoge Tatra beschermd als natuurpark. Tussen beide is het maar een uurtje rijden, dwars door de weiden. Toch is het verschil groot. De Lage Tatra is een golvend laaggebergte, valleien op zo'n zeshonderd meter. De heuvels zijn intensief bebost tot op 1.500 meter hoogte. Daarboven is er een strook dwergdennen. De hoogste delen bestaan uit rotsachtig grasland en kale bergtoppen.

Nederlandse pioniersgeest in Tsjechië.

Dit artikel stond in het januari-blad van de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging. Het begon met een opsomming van allerlei negatieve toestanden in Nederland, zoals het land is te klein, te veel mensen, bekrompen, breed uitmeten van pietluttige zaken enz. enz. Nee, ga dan naar Tsjechië, waar het een verademing is om hieraan te kunnen ontsnappen, waar de pioniersgeest nog de beloning en waardering krijgt die het verdient. Of dit de opvatting is van de schrijver van het artikel of van de twee Nederlanders die in Tsjechië een boerderij op poten aan het zetten zijn, is niet erg duidelijk. Wel duidelijk is dat de schrijver (een veearts?) geniet van de omgeving en de toestand waarin de boerderij van de twee Nederlanders zich bevindt. Op deze boerderij willen zij het Franse edele runderras Blonde d'Aquitane gaan fokken.

Voor de schrijver van het artikel was op de boerderij heel veel te doen, van klaveren met diaree tot paarden met dikke onderbenen. Waar het vee verblijft is niet zo'n mooi egaal stuk grond, begrensd door een aantal sloten, zoals wij die in Nederland gewend zijn. Op die boerderij in Tsjechië lopen de koeien met hun kalveren buiten in groene velden, die gesierd worden door moerasjes, beekjes, meertjes en bosschages, en die omringd worden door kilometerslange dunne stroomdraden (om het vee binnen te houden). Men gaat het land op om het vee te verzamelen niet alleen met een jeep, maar ook te paard. Terwijl de andere koeien aan hem snuffelden, zat de schrijver bij volle maan in het veld te wachten op een koe die aan het afkalven is. Maar ook in de omgeving kan je, hooggezet op een paarderug, rijden door de prachtige natuur. In deze omgeving zijn er nog vossen en reeën in het wild. En als blijkt dat de schrijver ook nog een liefhebber is van de jacht sport, dan ligt de vergelijking met het Wilden Westen van weleer voor de hand. Het is inderdaad voor een Nederlandse boer ondenkbaar om in zo'n omgeving een boerderij te kunnen hebben, zo veel ruimte voor je vee en ook nog ruimte om te jagen, te paard of te voet.

Economische voorlichting over Tsjechië en Slowakije

De Economische Voorlichtingsdienst in Den Haag (Bezuidenhoutseweg 151) beschikt in haar bibliotheek over een groot aantal economische en commerciële gegevens over diverse landen, ook over Tsjechië en Slowakije. In de serie "Landenoriëntatie" zijn twee publikaties over beide landen verschenen, die bij de EDV verkrijgbaar zijn (prijs elk f 25,-). De publikaties verschenen in 1994 en tellen ongeveer 100 blz. De beide uitgaven behandelen o.m. de volgende onderwerpen:

Analyse van de economische toestand en afzetkansen in Slowakije en de Tsjechische Republiek ter informatie van Nederlandse investeerders en exporteurs. Basisgegevens. Economische structuur (met produktie-overzicht naar industriële sectoren). Economische ontwikkeling (beleid en conjuncturele ontwikkeling; handel met Nederland; NCM kredietverzekeringbeleid). Kansrijke sectoren. Marktbenadering; distributiekanaalen. Praktische informatie (zakelijke gedragscode en verblijf).

Marktoegang; invoerrechten en andere heffingen; invoerdocumenten; betalingsregelingen; produkteisen; intellectuele eigendom; investeringswetgeving; vennootschapsregelingen). Handelsstatistieken.

Uit de knipselmap.

Hoog spel in Tsjechië

Met enige vertraging aandacht voor een artikel van Cees Zoon van 12 november 1994. Onder een pagina brede foto van de burcht in Praag wordt uit de doeken gedaan hoe het Tsjechische voetbal sinds 1989 is vergaan. Cees Zoon heeft een paar mooie verhalen en verder wordt de ook in Nederland niet onbekende Václav Ježek aan het woord gelaten. Deze pater familias van het Tsjechische voetbal (in 1976 met het elftal van Tsjechoslowakije Europees kampioen geworden) was ooit trainer bij Feyenoord en Ado, volgt daarom ook het voetbal in Nederland met interesse en doet zijn ontboezemingen vlak voor de in het kader van het Europees kampioenschap 1996 te spelen voorronde-duel Nederland-Tsjechië. Hij ziet voor Tsjechië goede mogelijkheden voor plaatsing als in Rotterdam één punt kan worden gepakt (wat zoals bekend op 16 november ook gelukt is). Cees Zoon noemt Ježek, 72 jaar inmiddels, vriendelijk en innemend, "een toonbeeld van beschaving in een wereld die op dat punt bepaald niet uitblinkt". Bedoeld wordt dan de voetbalwereld.

Ook in Tsjechië gaat het daar soms ruig aan toe, nog niet zozeer op het veld als wel achter de schermen. Daar heeft de moderne kapitalistische maatschappij ook volop zijn intrede gedaan. Een aantal "nieuwe rijken" wil laten zien wat ze allemaal te verteren heeft en als je je echt wilt onderscheiden van de rest van de happy few kan dat prima door een voetbalclub te kopen. Zó kom je in het nieuws en onder de aandacht van zeer velen. Eerst was het de in Amerika rijk geworden Pragenaar Korbelt, die met een vrachtwagen vol dollars Slavia Praag in de wacht sleepte. Maar het speeltje Slavia ging de Tsjecho-Amerikaan al vlug vervelen al had hij uitgerekend Václav Ježek voor de voetbaltechnische zaken weten te strikken. Korbelt had ook eigenlijk liever topclub Sparta willen hebben, zo laat Ježek weten, maar de leiding van die club wilde toen niet meewerken. Intussen heeft Sparta zijn eigen geldschietster gevonden in een zekere Peter Mach, aan wie de vrije economie ook wel besteed is geweest. Enkele honderden miljoenen kronen besteedde Mach aan de verbouwing van het Sparta stadion op de Letná heuvel. Zonder bouwvergunning, maar het is een kniesoor die daar op let. Het geld dat stom is maakt recht wat krom is, niet waar. Helaas voor de spelers verliep de betaling van hun salaris wat minder voortvarend. Er ontstond nog al wat onrust en de resultaten op het veld hadden daaronder te leiden. Ook de trainers kwamen en gingen. Momenteel is de in Nederland van zijn PSV tijd bekende Jozef Chovanec actief. Maar volgens Peter Mach (of Makh, in het artikel worden twee spellingen gehanteerd) heeft Chovanec te weinig coaching kwaliteiten. Dus misschien klopt nu dat "momenteel" ook al niet meer.

*
*
* *HERFTS- EN WINTERVAKANTIES IN TSJECHIE:*
* - *CULTUUR IN PRAAG: appartementen v.a. f. 25,- p.p.p.d. met*
* *culturele en/of restaurantreserveringen, excursie-aanbod etc.*
* - *WINTERSPORT IN REUZENGEBOURGTE, ADELARSGEBOURGTE EN*
* *SUMAVA: nieuw aanbod van vakantiehuizen en pensions*
* *met verhuur van ski's, schaatsen, sleden etc.*
* - *WANDELEN, FIETSEN EN SOMS OOK LANGLAUFEN IN MIDDEN-*
* *EN ZUID BOHEMEN: nieuw aanbod van vakantiehuizen en*
* *landelijke hotelletjes met verhuur van fietsen, schaatsen,*
* *sleden etc.*
*
*
* Voor inlichtingen en aanvraag folder en beschrijvingen:
* *M. van Urk*
* *telefoon 020-623 1662*
* *telefax 020-624 2036*
*

Niet alleen zakenmensen komen in het nieuwe Tsjechië soms snel omhoog, ook voetbalclubs overkomt dat. Want wie was afgelopen herfst de trotse koploper in de competitie van de Tsjechische republiek? Victoria Žižkov. De buurtclub (sinds 1903) uit de gelijknamige arbeiderswijk "bij het spoor". Het stadionnetje aan de Seifertstraat is een topclub onwaardig en zo'n topclub is Victoria sinds kort. Vorig seizoen won het de beker en mocht daardoor het Europese podium op, om daar door het Londense Chelsea tenslotte weer afgegooid te worden. Victoria Žižkov dus, tot zo'n jaar of drie geleden een anoniem clubje, spelend in een bescheiden zoveelste klasse. Toen verscheen Vratislav Čekan op het toneel, een ondernemer die het al gemaakt had. Hij kocht een stel goede voetballers voor Victoria en omdat je die niet in de lagere regionen kon laten rondhuppelen nam de baas er tegelijk een proflicentie bij over en wel die van de op sterven na dood zijnde tweede divisie club Příbram. Of zo op eigen kracht de hoogste afdeling gehaald zou zijn, zal altijd onbekend blijven, want na de splitsing van Tsjechoslowakije werd die hoogste afdeling, na het vertrek van de Slowaakse clubs, in één klap aangevuld met een groot aantal clubs uit de tweede divisie. Čekan met zijn ploeg ineens op het hoogste niveau en dan ook nog succesvol. Alleen jammer van dat gammele stadionnetje. Internationale wedstrijden mogen er niet gespeeld worden. Čekan wil best nog zo'n 100 miljoen kronen in de renovatie steken, maar verlangt dan wel een 99 jarig huurcontract van de stadsdeelraad.

Onzeker is of dat lukt nu andere stadiongebruikers protesteren. Čekan heeft laten weten als het niet doorgaat Victoria te zullen verplaatsen. Desnoods koopt hij het Duklastadion, dat leeg staat. Dukla Praag, als legerploeg van de CSSR ooit geheel gefinancierd door het ministerie van defensie, sinds 1990 volkomen in de versukkeling en sinds kort ook profclub af, heeft nooit een "nieuwe rijke" voor een geldelijke injectie kunnen interesseren. De club is als symbool van de communistische tijd door het publiek uitgekotst en door de snelle jongens met het grote geld dus geen goede investering bevonden.

Václav Ježek plaatst kritische en ook sombere kanttekeningen. "Vroeger," zo zegt hij "ging iemand zich met het voetbal bezighouden als het systeem dat verlangde, verstand er van of niet. Nu maken de rijke voorzitters-eigenaren de dienst uit en ook die weten er meestal niets van. Met afgrijzen signaleert hij een reeks schandalen. Slavia, Bohemians, Union Cheb en FC Boly Brno noemt Ježek als eens eerbiedwaardige clubs, die nu allemaal al verward zijn of zijn geweest in duistere financiële transacties. Soms zijn er regelrechte criminele toestanden, zoals onlangs bij eredivisieclub Benešov, waar eigenaar Miroslav Švarc, ook bekend onder zijn troetelnaam Švarc Benešov, in zijn kraag werd gepakt op verdenking van het achter over drukken van miljoenen aan sociale premies. Dat had niet allemaal met Benešov te maken, want Švarc was ook de grootste koppelbaas van het land. Toen hij een poos eerder ook eens in de problemen was moesten er prompt een paar spelers verkocht worden.

Volgens de laatste berichten zou ook Victoria Žižkov's sterke man, Čekan, moeilijkheden hebben vanwege te grote schuld bij de banken en is zijn machtige project om de heuvel van Žižkov rond het mausoleum om te toveren in een soort pretpark vooralsnog door de autoriteiten geblokkeerd.

Tenslotte zegt Ježek te hopen en te geloven dat Tsjechië op internationaal niveau niet te veel zal lijden onder alle stormachtige ontwikkelingen. Hij denkt dat en Nederland en Tsjechië straks de eindronde van het EK 1996 zullen halen, deelt hij de Volkskrant-journalist mee. We wachten af. In elk geval: op 26 april as. is het Tsjechie-Nederland. Wat Ježek daarvan verwacht onthult hij nog niet.

Jan van Gastel

TV en radio in Tsjechië

In het NRC-Handelsblad van 14 januari geeft Frits Schaling een indruk van de Tsjechische TV en radio. De Tsjechische TV brengt heden ten dage behalve nieuws, politieke- en sportprogramma's ook veel shows, spelletjes waarbij je heel wat geld of een Westeuropese middenklasse-auto kunt winnen en een aantal soapseries. De meeste soapseries worden nagesynchroniseerd, maar soms zo onbeholpen dat de dramatis personae hetzij onder volstrekte stilte spreekbewegingen maken, hetzij allang zijn uitgesproken terwijl de Tsjechische toneelspelerstem nog wat heeft te beweren. Ook de type casting laat wel eens te wensen over: tijdens een Western was de Amerikaanse held met een dermate dun stemmetje bedacht, dat de kijker al bij de aanvang van de film voor zijn leven moest vrezen. Dat de man uiteindelijk toch triomfeerde stond in geen enkele verhouding tot de beklagenswaardige piepgeluiden die hij daarbij maakte. Maar een enkele keer wordt er ook wel een ondertitelde film vertoond.

De publieke netten hebben het hierbij financieel overigens steeds moeilijker in de concurrentieslag met

Nova, het commerciële net. Door de modernere aanpak, leukere spelletjes, grotere prijzen en nieuwere series wordt Nova veel meer bekeken en werft dus ook veel meer reclamegelden. Het nieuws op Nova wordt minder formeel gepresenteerd, de verslaggeefsters en presentatoren zien er smakelijker uit en men deinst er niet voor terug om een film vlak voor het spannendste moment te onderbreken voor een reclameboodschap.

Terwijl op het publieke net de vrij sombere nieuwjaarsrede van Havel werd uitgezonden, had Nova een praatprogramma met politici, onder wie Václav Klaus, de Tsjechisch premier. Die liet, zoals de Tsjechen

zo langzamerhand van hem gewend zijn, een heel wat zonniger kijk op de situatie in het land horen dan de president. Saillant detail daarbij is dat de premier natuurlijk op de hoogte was van de programmering, maar bovendien ook van datgene wat de president zou zeggen, zodat hij, natuurlijk zonder verwijzing, goed voorbereid het presidentiële pessimisme ogenblikkelijk kon weerleggen.

Přestaňte s tím titulováním, mladej, před obrazovkou jsme si všichni rovni.

Laat de tituluur maar zitten, jonge man, voor de televisie zijn wij allen gelijk.

De publieke radio wordt beconcurrerd door talloze commerciële pop-stations. De exploitatiekosten van een radiozender zijn nu eenmaal heel wat lager dan van een TV station. Een van de beste stations, Cobra, zegt dat ze aan een kwartier commerciële programmering per dag voldoende verdient om het station, dat uitsluitend klassieke muziek brengt, draaiende te houden.

Verkeersovertreding in Tsjechië in Nederland berecht

Een vrachtwagenchauffeur uit Balk is in Nederland vervolgd voor een verkeersongeval dat in Tsjechië plaatsvond. De Tsjechische officier van justitie achtte het wenselijk dat de Balkster werd vervolgd en heeft de Nederlandse autoriteiten gevraagd om de strafvervolgning over te nemen. Aldus een ingezonden krantenknipsel van 23 januari, waarbij helaas niet de naam van de krant is overgenomen.

Volgens de Tsjechische officier van justitie heeft de Balkster verklaard, dat hij onder het rijden - met truck met lege oplegger van Turnov naar Jičín - zijn wegenkaart had geraadpleegd. Hierdoor merkte hij te laat dat de voor hem rijdende auto vaart minderde. Om die auto te ontwijken en in te halen, stuurde hij naar de linkerweghelft. Na een tegenligger te hebben opgemerkt stuurde hij weer naar de rechterweghelft, waardoor de oplegger in een slip raakte en schuin op de weg kwam te staan. De tegenligger botste op de oplegger, waarbij een van de inzittenden op slag werd gedood.

Nederland kan de vervolging van een verdachte overnemen als er naar Nederlands recht sprake is van een misdrijf. Daarom vermeldt de tenlastelegging alleen het verkeersmisdrijf, namelijk dat de chauffeur zeer onvoorzichtig had gereden en blijft de veel lichtere verkeersovertreding dat hij het verkeer in gevaar had gebracht buiten beeld.

En tot slot:

Max van der Stoep, minister van staat en voormalig minister van buitenlandse zaken, is toegetreden tot het bestuur van de Amsterdamse Stichting Nederlandse Fonds voor Midden- en Oosteuropese Boekprojecten. Het fonds biedt steun aan uitgevers en vertalers op het gebied van literatuur, cultuur en geesteswetenschappen in Midden- en Oosteuropa. De stichting werkt nauw samen met onder meer het Prins Bernhard Fonds, het ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschappen en met culturele organisaties in het buitenland. (Haagsche Courant van 12 januari)

TSJECHISCHE PORTRETTE

František Palacký "de vader der natie"

In de periode na de val van Napoleon en de Oostenrijkse restauratie onder Metternich was de Tsjechische taal verboden in het ambtelijk verkeer, in het onderwijs en de rechtspraak. Ondanks de culturele en politieke onvrijheid beleefde Bohemen een opmerkelijke opbloei van het volkslied en de poëzie met als hoogtepunt het optreden van de dichter Karel Hynek Mácha, schrijver van het indrukwekkende poëem "Máj" (zie Ledenbrief sept. 1994). De Tsjechische wedergeboorte, die door Comenius gehoopt en voorspeld was, werd sterk beïnvloed en gestimuleerd door de ideeënwereld van de Duitser Johann Gottfried Herder (1744-1803). Deze had verkondigd dat de taal "de ziel der natie" is.

De studie van de Tsjechische taal, liederen en volkslyriek kreeg een sterk nationaal accent. Josef Kajetán Tyl schreef de tekst van het lied "Kde domov můj" (Waar is mijn vaderland), dat in 1918 de nationale hymne van de jonge Tsjechoslowaakse republiek zou worden. Een nieuwe tijd met nieuwe mogelijkheden voor de Tsjechische natie scheen aan te breken. Een belangrijke rol hierin speelde de historicus František Palacký (1798-1876) aan wie een indrukwekkend monument in brons en steen op het Praagse Palackého Náměstí is gewijd. Aan hem herinnert ook het Palackýmuseum, eens het woonhuis van de historicus, die men wel "de vader der natie" heeft genoemd. De universiteit van Olomouc draagt zijn naam.

Geboren in Hodslavice in Moravië, groeide Palacký op in een protestants gezin in Pressburg (Bratislava). In 1823 na zijn gymnasiumtijd vertrok hij naar Praag, waar hij werd benoemd tot archivaris van Graaf Sternberg. In de salons van de Boheemse adel maakte de jonge historicus kennis met vooraanstaande intellectuelen, die streefden naar een vernieuwing van het culturele en politieke leven. Hij richtte het tijdschrift van het Nationaal Museum (Narodní Muzeum) op en bewoog zich in kringen van schrijvers, dichters en wetenschappers als Dobrovský en Jungmann.

Een huwelijk met een ontwikkelde en gefortuneerde patriciërsdochter maakte hem financieel onafhankelijk waardoor hij zich geheel kon wijden aan studie en publikaties. Tenslotte werd Palacký door de Boheemse standen benoemd tot geschiedschrijver van het koninkrijk Bohemen.

Geschiedenis van Bohemen

In 1836 begon Palacký met de publikatie van zijn magnum opus "Geschichte von Böhmen", eerst in het Duits(!), later in het Tsjechisch verschenen onder de titel "Dějiny národy českého v Čechách i v Moravě".

Eerst na veertig jaar, kort vóór zijn dood, sloot Palacký het werk af, dat eindigt met het jaar 1526, waarin de Habsburgers de Boheemse troon bestijgen. Het was in die jaren een zeer opmerkelijke prestatie, ook omdat Palacký op kritische zorgvuldige wijze gebruik maakte van historische, diplomatieke, topografische en andere bronnen. Toch wordt dit werk gedragen door een bepaalde grondidee, die later ook kritiek heeft ontmoet. Het was de idee, die uitgaat van de strijd tussen de Tsjechische democratische hussieten en de feodale, autoritaire Duitsers. Deze idee hangt nauw samen met het streven naar een nationale Tsjechische wedergeboorte, waarbij de "oerslaven" en in het bijzonder ook de Tsjechen geïdealiseerd worden als democratische, vredelievende volken.

Het Slavencongres

In 1848 trad Palacký naar voren als voorzitter van het Praagse Slavencongres. Dit congres had ten doel de samenwerking tussen de Slavische volken in en buiten de Donaumonarchie te versterken. Er werd aan deelgenomen door

Russen (Bakoenin!), Tsjechen, Slowaken, Polen, Slovenen, Kroaten, Serviers en Roethenen. Karl Marx sloeg de plank volledig mis toen hij in de "New York Daily Tribune" van 24 april 1852 nog meende te moeten opmerken, dat het Praagse Slavencongres het bewijs was van "die vergeblischen Anstrengungen des sterbenden Tschechische Volkes(!), um seine frühere Lebensfähigkeit wiederzugewinnen" (Karl Marx was zoals ook uit deze zinsnede blijkt geen vriend van de Tsjechen en andere Slaven!).

Op dit congres eiste men gelijkstelling van Duits en Tsjechisch in het ambtelijk verkeer, opheffing van de censuur en agrarische hervormingen om de toestand van de boeren te verbeteren. In feite vroeg Palacký om de transformatie van de Dubbelmonarchie in een bond van gelijkwaardige volken. Had men in Wenen toen aan deze gerechtvaardigde eis toegegeven, misschien was de Oostenrijk-Hongaarse "Vielfölkerstaat" dan wel behouden gebleven! Maar de conservatieve Oostenrijkse keizer en zijn bureaucraten beslisten anders. Het Slavencongres betekende tegen de bedoeling van Palacký de vonk in het politieke kruitvat. Op 12 juni 1848 brak in Praag een opstand van studenten en delen van het proletariaat uit tegen de Habsburgse monarchie, welke door de Oostenrijkse vorst Windischgrätz op bloedige wijze werd onderdrukt. Palacký vond deze revolutie onverstandig en politiek schadelijk en bleef pleiten voor een federalistische hervorming van de Donaumonarchie, die de verschillende volken meer autonomie zou geven. Het door Rusland geïnspireerde panslavisme, o.m. verdedigd door de Slowaak Jan Kollár, wees Palacký nadrukkelijk af. De utopische panslavistische dromen verdroegen zich slecht met het Tsjechische scepticisme maar ook waren Tsjechen als Palacký geen vrienden van de Russische autocratie. Zijn reis naar Rusland in 1867 met zijn schoonzoon Dr. Rieger sterkte hem slechts in deze overtuiging. Ook Masaryk heeft later het panslavisme afgewezen. Een hervormde Oostenrijk-Hongaarse Donaumonarchie zou volgens Palacký een tegenwicht kunnen vormen tegen een te sterk en expansionistisch Rusland.

Palacký was, zoals gezegd, ervan overtuigd, dat de Tsjechen en in het algemeen de Slaven een democratische en vredelievende samenleving nastreefden, dit in tegenstelling tot de oorlogszuchtige Duitsers. Hij knoopte als protestant aan bij de hussitische tradities. Uiteraard hing deze geïdealiseerde voorstelling van de Slavische volken in het algemeen en de Tsjechen in het bijzonder samen met de altijd aanwezige tegenstelling tussen Tsjechen en Duitsers in Bohemen. Afgezien van deze historische onhoudbare opvattingen is het optreden van Palacký voor de Tsjechen van grote betekenis geweest. Hierbij moet nog opgemerkt worden, dat de Slowaken in Palacký's historische conceptie nooit een rol van betekenis hebben gespeeld ook al streefde hij naar meer contacten tussen de Tsjechen en de sinds het jaar 908 onder het Hongaarse juk zuchtende Slowaken. Masaryk werd sterk beïnvloed door Palacký en verwijst vaak naar diens publicaties. In 1912 schreef Masaryk zijn "Palackého idea národu českého" (De idee van Palacký over het Tsjechische volk). Deze idee wordt ten dele bepaald door de gedachtenwereld van Hus en de hussieten. Deze ziet Masaryk als

een typische uitdrukking van het Tsjechische nationale karakter dat geen gewetensdwang duldt. De Tsjechische Broedergemeente was ook volgens hem de belichaming van de oude Tsjechische democratische idealen, zoals zij ook omschreven zijn door de laatste bisschop van deze gemeente Comenius.

Austroslavisme

Politiek bleef Palacký een aanhanger van het zgn. "austroslavisme", een conceptie, die Oostenrijk wilde versterken door de loyaliteit van de daar wonende Slaven met als doel de vorming van een bolwerk tegen de Duitse en Russische dreiging. Toch werd Palacký door slechte ervaringen met de Weense bureaucratie steeds sceptischer ten aanzien van het door hem in "Die österreichische Staatsidee" (1865) nog beleden austroslavisme. Later wees hij ook op de mogelijkheid van een Boheemse staat los van de Oostenrijk-Hongaarse Dubbelmonarchie: "Wir waren vor Österreich da, wir werden es auch nach ihm sein..." In zijn politiek testament moest Palacký erkennen: "Ich selber gebe jetzt leider schon die Hoffnung auf dauernde Erhaltung Österreichs auf..."

Palacký heeft als historicus en politicus een belangrijke bijdrage geleverd tot de wedergeboorte van de Tsjechische cultuur. Maar ook als literatuur-historicus heeft hij grote verdienste gehad o.m. door zijn met Šafařík geschreven "Počátkové českého básnictví, obzvláště prozodické" (Het begin van de Tsjechische dichtkunst in het bijzonder de prosodie). De taal is volgens Palacký een essentieel element in de nationale renaissance.

Masaryk schreef later: "Het streven van Dobrovský, Kollár, Palacký en Havlíček moet het streven van ons allen zijn". Wat houdt volgens Masaryk dit streven in?: "Het humaniteitsideaal uitdragen is de gehele inhoud van ons nationale bestaan".

Het Palacký Museum

Het Palacký Museum is gelegen aan de Palackého ulice, nr. 7 in de Nové Město en wordt beheerd door het Národní Muzeum. Het heeft het uiterlijk van een klein barokpaleisje en is gebouwd in de tweede helft van de veertiende eeuw en daarna verscheidene malen verbouwd.

Gedurende enkele eeuwen was het huis in het bezit van Tsjechische families als Černín en Špork en later van een bewoner van katholiek-Ierse afkomst, die het gehele huis liet herbouwen door de Italiaanse architect Ignac Jan Nepomuk Palliardi (1737-1821). Na zijn huwelijk met de zestienjarige Terezia Měchura, dochter van de componist Leopold Měchura, betrok Palacký het huis dat hij zijn leven lang zou blijven bewonen. Ook Palacký's schoonzoon en medewerker dr. F.L. Rieger, één van de leiders van de Oud-Tsjechische Partij, trok bij Palacký in. Boven het portaal bevindt

zich een buste van Palacké vervaardigd door de bekende beeldhouwer J.V. Myslbek.

Vele meubels en schilderijen (o.m. van de bekende schilder Mánes) herinneren aan de vroegere bewoners. De studeerkamer van dr. Rieger is sedert zijn dood onveranderd gebleven. Het Palacký-Museum is te bezichtigen na een verzoek, in te dienen bij het "Národní Muzeum, Historické Muzeum, oddělení starších českých dějin", Václavské náměstí 68, Nové Město, Praag.

Palacký heeft, zoals gezegd, grote invloed uitgeoefend op de Tsjechisch politieke en culturele renaissance maar ook op Tsjechische historici en schrijvers in het bijzonder Thomas Masaryk. Ik noem hier ook Alois Jirásek (1851-1930). In zijn romans gaat hij uit van Palacký's historische conceptie en tekent hij de hussieten als een volksbeweging die haar democratische idealen poogt te verwezenlijken in haar strijd tegen de Habsburgers, tegen nationale, religieuze en sociale slavernij. In zijn werk staan nationale figuren als Jan Hus en Jan Žižka centraal. De waardering voor het werk van

Jirásek blijkt uit het feit, dat aan hem een apart museum werd gewijd in het kasteel Letohrádek Hvězda, op de Witte Berg, een stervormig renaissancekesteeltje. Ook is dit museum gewijd aan de schilder Mikoláš Aleš (1852-1913), die evenals Jirásek met zijn oeuvre het nationale bewustzijn van het Tsjechische volk wilde versterken.

Peter Krug.

GENOOTSCHAP VOOR TSJECHISCHE EN SLOWAakse MUZIEK

Zonder pauken ...¹⁾

Twee nabuurdorpen. Het één ligt hoog op de groene bergwand; uit de raampjes van het ander in de wijde vlakte kan men het zien. Vrolijk springt het zuivere water van de Ondřejnica over de stenen van het bergdorpje Pok Ukvaldy en kabbelt dan traag tussen de tuinen van Rychaltice ²⁾ door.

In de zestiger jaren leefden de eerbiedwaardige schoolhoofden van beide gemeenten in oprechte vriendschap samen. De één had onze lieve Heer veel kinderen toebedeeld - die aan de boszijde - de ander met aardse goederen gezegend.

Muziek en bijen waren de enige vreugden van het schoolhoofd van Hukvaldy. Toen men hem daarvoor uitnodigde kwam hij ook op het koor onder leiding van de onderpastoor. Waar vader ging, gingen wij, al zijn kinderen. Ik met mijn mooie sopraanstem, mijn zuster met haar altviool; wij zangers en muzikanten vulden het hele koor.

Leos Janáček, door Hugo Boettinger (1928)

Vader leidde zijn zondagsgasten het liefst naar het laagste deel van de tuin, naar de bijenkorven. Die stonden rechthoekig in dubbele rijen. De vluchtgaten blikkerden als grappige oogjes de morgenzon tegemoet als die links van Kaznizov ³⁾ opging.

Mooi was de zondag. Het schoolhoofd van Rychaltice ging op weg, de berg op naar Hukvaldy. De schoolhoofden onderhielden zich in de lommerrijke tuin, bezichtigden de bijenkorven, maakten de kijkraampjes van de bijenkorven schoon van spinnewebben waarmee men kon zien hoe druk de bijen wel waren, maar ons, kleine kinderen, vergaten zij daarbij helemaal.

Van een bord of een mes honing aflikken - daar waren wij gauw mee klaar. De mooie ijzeren opslagruimte, met z'n tot de weg aflopende dak! Een stap was voldoende en wij roetsten van de nok op het spiegelgladde dak naar beneden. De zon maakte het zink zo heet dat je nauwelijks je hand erop kon leggen. Merkwaardig, al het andere is uit mijn geheugen verdwenen. Ik herinner mij alleen nog de controle over onze zondagse broek die, als we al op straat stonden, plaats vond. De schoolhoofden kwamen op een of andere manier weer zo snel mogelijk in de groene tuin terug...

Dat ik Hansje uit Rychaltice op een hete zondagmiddag tot het "dakrodelen" verleidde kan nauwelijks de reden geweest zijn dat de vriendschap tussen de schoolhoofden zo snel afkoelde. Waarom merkte ik dat als zevenjarige jongen zo duidelijk?

We gingen op zondagen nooit meer naar Rychaltice om te zingen en te spelen. Het was afgelopen! En zij hadden daar nog wel zoveel lessenaars, een verguld orgel met veel registers aan beide zijden van het manuaal en daarachter, helemaal bij het raam, twee pauken, groot als baktroggen.

Paaszondag kwam snel dichterbij. Bij ons op school zetten we de tafels op de banken, gingen in een kring zitten en oefenden op de Mis, en dat alleen voor ons, voor de mensen uit Hukvaldy! Maar wat had het voor nut, er waren hier wel violen en alle belangrijke trompetten en klarinetten maar - nee, zonder pauken gaat het niet, zonder pauken is het niet feestelijk! -

De avond, met de lange schaduwen van de honderdjarige bomen, vlijde zich over het veld waardoor juist de weg naar de kerk daar beneden liep! Kom wees niet bang! We zijn al bij het kerkhof. Hela! De deur en ook het buitenraam van de kerk zijn open. Alles ruikt nog naar de wierook na de "opstanding". Op krakende, zo verschrikkelijk krakende traptreden naar boven, naar het koor! En wij sleepten de pauken over de velden, over stokken en stenen, naar Hukvaldy! De hellingen alsof zij zich expres hoger maakten; het zweet gutste uit alle poriën.

Hoe men ons ontving weet ik niet meer; ik weet ook niet of de pauken weer op hun plek daar bij het venster van de Rychalter kerk terugkwamen. De Mis was bij ons niet feestelijk. Ze was zonder trommels! Daarom deed mijn rug ook zo zeer van het pak slaag. Ik weet niet of mijn godwelgevallig gezeul met de pauken onze vader verzoend heeft. Weet jij daar wat van, Hansje? Beide rusten nu daar, naast het koor - ik geloof verzoend. Mijn liefde tot de pauken is nooit over gegaan. In geen van mijn werken heb ik verzuimd ze met een "solo" te bedenken.

Leoš Janáček, 1911
(vertaling: Wim Brandse)

1. Janáček spreekt afwisselend van pauken en trommels, uit de tekst blijkt dat het om pauken gaat.
2. Rychaltice, nabuurgemeente en kerkdorp van Hukvaldy. Op het kerkhof van Rychaltice zijn Janáček's ouders begraven.
3. Kaznicov, een heuvel die zich over Hukvaldy uitstrekt.

BOHEMIA TRAVEL

- * Luxe appartementen, zowel in als buiten het centrum vanaf f 25,- per persoon per nacht.
- * Uitstekend verzorgde hotels in diverse prijsklassen.
- * Unieke 4- of 5-daagse vliegspecials met appartement of hotel vanaf f 479,- !!!
- * Reizen op maat voor groepen.
- * Vakantiehuisen in geheel Tsjechië.

VOOR GRATIS BROCHURE EN INFORMATIE:

BOHEMIA TRAVEL
ZWAARDVEGERSTRAAT 16
4813 CS BREDA
TEL: 076 - 201928
FAX: 076 - 149848

MUZIKALE NOTEN

Op zondag 12 maart speelt "De Oldehovenkapel Egerlander en Böhmische muziek in het Luchtvaartrestaurant te Eelde. Voor meer informatie: tel. 05907-91328 of 05907-94887.

Op vrijdag 17 maart spelen in Kyjov (Tsjechië) blaaskapellen uit de nabije omgeving. De organisatie is in handen van Blaaskapel Gloria.

Zaterdag 1 april spelen "Die Originale Schintaler" muzikanten uit Schin op Geul in het Lucht-

vaartrestaurant te Eelde een avond vol Oberkrainer, Tsjechische en stemmingsmuziek. Aanvang 20.00 uur. Entree f 15,--. Kaarten kunt u bestellen: 05907-91328/94887. (Uit "Amatinka", red.)

Het sluwe vosje

Helaas konden we in het januarinummer slechts de data en lokaties vermelden van "Het sluwe vosje" daar de nadere gegevens pas werden ontvangen op het moment dat 'Ahoj' al bij de drukker lag.

Deze opera van Leoš Janáček oogstte veel succes, zo blijkt uit diverse krantenberichten. Men schrijft o.a.: 'Het sluwe vosje' is een opera waarin de dieren- en mensenwereld onmerkbaar in elkaar vloeien. De dieren

hebben iets menselijks en de mensen iets dierlijks. In liefde en vijandschap ervaren alle levende wezens hun vergankelijkheid; de warme muziek van Janáček ligt hier als een troostrijk waas overheen.

Er valt veel te genieten in deze voorstelling. De dieren scènes zijn over het algemeen zeer geslaagd; vooral de episode met de kippen is kostelijk (zie foto, red.). De prachtige kostuums zijn een lust voor het oog. We moeten Opera Zuid dankbaar zijn dat deze opera eindelijk weer eens in Nederland te zien is.

De V.N.T.S. hoopt dat ook U ervan hebt kunnen genieten.

H.G.B.

WAT HET OOG STREELT

De interessante tentoonstelling 'MORAVIAE NOVA, Comenius en de 17e eeuwse cartografie' is nog tot 30 april te bezoeken.

In 'Ahoj' van januari hebben wij deze tentoonstelling uitgebreid toegelicht met o.a.:

Comenius verrichtte zijn cartografisch werk tijdens de dertigjarige oorlog en zijn kaart heet niet voor niets de Moraviae Nova: het nieuwe Moravië. Het land was in handen gevallen van de katholieke Habsburgers, en veel protestanten, zoals Comenius, waren ondergedoken of gevlucht.

Comenius hoopte op een bevrijding van Moravië door Karel Zerotin. Deze edelman stond met een legertje klaar om het land binnen te vallen. De kaart is dan ook opgedragen aan Zerotin. Van de bevrijding van Moravië kwam echter niets terecht en de kaart overleefde Zerotin en Comenius door talloze herdrukken.

Moraviae Nova is te zien in het Comenius Museum te Naarden-Vesting, Kloosterstraat 33, tel. 02159-43045.

Open: tot Pasen: dinsdag t/m zondag van 14-17 uur

v.a. Pasen: di. t/m za. van 10-17 u., op zon- en feestdagen 12-17 u.

Werken van Bořek Šípek zijn nog tot 25 februari te zien bij Galerie Steltman, Spuistraat 330 te Amsterdam. De tentoonstelling bevat o.a. grafische kunst en Boheems kristal.
Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag 11 tot 18 uur. Tel. 020-6228683.

ONZE BOEKENPLANK

albatros

Uitgeverij Albatros

Albatros, de grootste Tsjechische uitgeverij van boeken voor kinderen en jeugdigen, was onlangs met een expositie van zo'n 75 boeken te gast in de Voorburgse openbare bibliotheek.

Via deze tentoonstelling wilde de uitgeverij zich presenteren aan het Nederlandse publiek.

Albatros, die vanaf haar oprichting in 1949 meer dan 8.500 titels van Tsjechische en buitenlandse auteurs op de markt heeft gebracht, heeft een fonds dat bestaat uit diverse genres boeken (prentenboeken, fictie, non-fictie, gedichten, encyclopedieën etc.). Ze richt zich op de leeftijds-

groep tot circa 15 jaar.

Een groot aantal van de titels van de uitgeverij heeft, dankzij illustraties van Tsjechische beeldend kunstenaars, belangrijke internationale prijzen ontvangen.

Voor het distribueren van haar uitgaven heeft Albatros in Praag haar eigen winkel (Een bezoek aan deze winkel in Havelská nr. 20 in het oude centrum van de stad is zeer de moeite waard).

De collectie in Voorburg bestond voor een groot deel uit recente uitgaven en herdrukken (1994). Een paar voorbeelden: van de meerdere malen gelauwerde schrijfster Iva Procházková was er 'Středa nám chutná'; van Karel Čapek het befaamde verhaal over het hondje 'Dášinka'; versjesboeken met illustraties van Josef Lada en informatieve (plaatjes)boeken over diverse onderdelen van de Tsjechische geschiedenis. Kortom een zeer gevarieerde verzameling boeken.

Een belangrijk deel van de expositie werd ingenomen door boeken die geïllustreerd zijn door de Tsjechische kunstenaar Adolf Born. Prominent aanwezig was de Tsjechische vertaling van het boek 'Hans en Kaatje wat is dat voor praatje' van de Nederlandse schrijfster Miep Diekmann. Veel van de originele illustraties voor dit boek konden ook in de bibliotheek bezichtigd worden.

Voor de opening van de expositie waren de directrice van Albatros, Milada Matějovicová, en Adolf Born naar Nederland gekomen.

Voorafgaand aan de officiële opening op 17 januari jl. vond in de bibliotheek een workshop plaats voor leerlingen van een Voorburgse basisschool. Miep Diekmann las een verhaal voor uit haar boek en Adolf Born tekende samen met de kinderen. (Een unieke combinatie van live literatuur en beeldende kunst in de jeugdbibliotheek).

Albatros had ook een viertal uit het Tsjechisch in het Nederlands vertaalde kinderboeken meegebracht. Oorspronkelijk in de jaren zeventig door Albatros uitgegeven prentenboeken, waarvan de Nederlandse vertaling/uitgave dateert van eind jaren zeventig, begin jaren tachtig en is uitgekomen bij uitgeve-

rij La Rivière & Voorhoeve te Kampen. Het betreft prentenboeken van Milena Lukešova (tekst) en Jan Kudláček (illustraties). De titels zijn: 'De ooievaar', 'Het meisje en de regen', 'Jan-Peter in het bos' en 'Het sneeuwpaard'.

Ieder boek geeft een poëtische weergave van de vier jaargetijden. De tekst en de schitterende illustraties zullen jonge kinderen zeer aanspreken. De prentenboeken zijn zowel geschikt om voor te lezen als door beginnende lezertjes te gebruiken. Helaas zijn ze niet meer in de boekhandel te koop, wel te leen in de bibliotheek.

Van harte aanbevolen.

Marijke van den Wijngaard.

Arnošt Lustig, Het donker kent geen schaduw

Tsjechoslowakije, de tweede wereldoorlog. Een trein vervoert een groot aantal uitgehongerde joden vanuit een Tsjechisch concentratiekamp naar een vernietigingskamp in Duitsland. Wanneer de trein wordt beschoten door een Amerikaans vliegtuig, weten twee jongens ongedeerd te ontsnappen naar een bos.

Terwijl zij dagenlang rondwalen, wordt hun uithoudingsvermogen zwaar op de proef gesteld. Volkomen uitgeput en uitgehongerd bereiken zij ten slotte een veld waar een man aan het ploegen is; zijn vrouw brengt hem zijn eten. Zij besluiten de vrouw te volgen naar de afgelegen boerderij in de hoop op voedsel en realiseren zich dat zij haar zullen moeten vermoorden om te voorkomen dat zij hen aangeeft bij de politie. Het lijkt de enige kans om te overleven. Ze loten erom en Many, de jongste, moet het doen.

Als hij binnenkomt ziet hij een kind bij de vrouw en dit weerhoudt hem haar te doden. De jongens vluchten weer naar het bos, waar ze stuiten op een groep mannen die door de burgemeester is uitgezonden om hen te vangen. De mannen drijven hen met het geweer in de aanslag naar de rand van het bos, schijnbaar met de bedoeling hen daar neer te schieten. Maar de jongens lopen het bos in zonder dat ze schoten horen.

In een interview zei Lustig het volgende over dit slot: 'Volgens de regels van de tragedie moeten zij sterven. Maar ik ben zelf een van de hoofdpersonen. Ik had het hart niet mezelf te executeren... Ze lieten ons het bos inlopen in de overtuiging dat we als wolven zouden omkomen. Ik wilde aangeven dat ze moesten sterven, maar ik kon het niet zeggen, want voor mij was dat alsof ik zelfmoord pleegde.'

Lustig geeft in deze grote roman zijn visie op de mens. Deze is niet van nature goed, maar kan slechts in beslissende situaties kiezen tussen moreel of immoreel handelen. In de vernietigingsmachine van de nazi's waren het allen individuele mensen die gedood hebben en gedood werden.

Deze roman verschijnt in oktober 1995 bij De Wereldbibliotheek (uitgever). Vertaling: Mieke Lindenburg. 208 blz. Prijs ca. f 32,50.
ISBN: 90 284 1703 6.

Richer Systems

*Adviesbureau voor Informatica en Automatisering
Bemiddeling van Contacten met de Tsjechische Republiek
Tolk- en Vertaaldiensten*

Ervaring met handelsbemiddeling, selectie van geschikte partners en oprichten van joint-ventures op het gebied van confectie, textiel, informatica (hardware en software) enz.

Met behulp van een netwerk van meer dan 100 vertalers kan Richer Systems vertalingen verzorgen uit het Tsjechisch in het Nederlands, Engels, Duits enz. en andersom.

Voor verdere informatie contact opnemen met:

Richer Systems
t.a.v. dr. J. Chudáček
Populierendreef 218
2272 GZ Voorburg

Telefoon: 070 - 387 33 46
Fax: 070 - 386 50 13

Pension

"U Svatého Kryštofa"

Novina 106
Tsjechie

46302 Kryštofovo Udolí
Tel: 0042 48 932959

Gelegen 15 km. ten zuidwesten van Liberec in schitterend natuurgebied.
Comfortabel pension, tsjechische keuken, vele ontspanningsmogelijkheden.
Leden V.N.T.S. 10% korting. Bel voor info en reserveringen 02159-16691.

Atelier Ó dat staat z**Ó**

Jong, energiek architectenburo maakt uw bouwwerk op maat met de smaak van Tsjechië en Nederland

Ing. Arch. J. Urbanová Ing. F. Veerman

Atelier Ó Tel : 020 - 6266048
Bloemgracht 166-2 1015 TT Amsterdam

TSJECHIË en SLOWAKIJE

LANGLAUFEN

Groepsreizen onder leiding van
Tsjechische en Slowaakse gidsen
EN

individuele arrangementen en
reizen op maat.

TOPO-Aktief

tel. 080 - 606 427

Postbus 1133, 6501 BC Nijmegen
2de Walstraat 73, Nijmegen

Ja, ik zal de Jaarvergadering op zaterdag 25 maart a.s. bezoeken en bestel
hierbij lunches (betaling bij entree).

Naam:

Postcode/woonplaats:

Inzenden naar secr. V.N.T.S., Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag.